

קרוב אליך

עבודת ה' ברוח חסידית

יציאה	כניסה	זמני השבת
18:32	17:20	ירושלים
18:33	17:34	תל אביב
18:32	17:25	חיפה

זמני השבת

י"ז מרחשון תשע"ט
פרשת וירא

בס"ד

2472

Google

פסיכון

**איפה עובר
הגבול בין
חסידות
לפסיכולוגיה?**

שאלת השבוע / עמ' 8

פסיכולוג פרויד
פסיכולוגיה בראי החסידות
תניא תורת הנפש
שפת אמת
פירמידת הצרכים של מאסלו
פבלוב
נועם אלימלך
פסיכולוג חסידי
זוגיות על פי חסידות

יותר מדל משכל

חיפוש ב-Google

רק בן אדם / התוועדות

בחירות מוניציפליות או ערמת מניפולציות? / פויקה לנוערי!

החייל המורעל המשיך לסבול בשקט / צל"ש

בלי מתנות. בלי עלילות / שיחת חברים עם מיכי יוספי

**"שבת שלום,
איך מגיעים
לרוטשילד?"**

הספר שבא לפסוק בהלכות
מפגשי דתיים-חילוניים

המהדור ביותר

נר מצוה

MITZVAH CANDLE

נרות חנוכה - מוכנים להדלקה
עם שמן זית ראוי למאכל מכרמי ארץ ישראל

ופתילות מצמר גפן "ומצוה מן המובחר להדליק בשמן זית ובפתילות (צמר גפן)"
הרב מרדכי אליהו זצ"ל: "טוב שידליק בשמן זית הראוי לאכילה.
ולא בשמן זית למאור, שאפשר שיש בזה מן הזלזול להדליק בשמן פגום"

להזמנה בסיטונאות, טל: 050-6534024

יום
דייטש

לראשות העיר
ירושלים

ירושלמי
בנשמה

” זה היה מסע מופלא עבורי. התרגשתי להפגש ולהתקרב, שמחתי לחלוק ולהקשיב, ובעיקר להתחבר. אני מרגיש שבעזרת השם המסע הזה רק החל. בואו נמשיך לצעוד יחד. ביום שלישי הקרוב כולנו ירושלמים. ירושלמים בנשמה. ”

שמיא

קבוצות
בירושלים
וגבעת
שמואל

רגש הכרתתי
לקיום העצמי

תוכנית שנתית

לשיטת
ימלימה

מקומות אחרונים
לקבוצת נשים

בוקר בירושלים בימי שלישי

10:00-12:00

פתיחה: כ"ח חשוון - 6.11

מפגש הכרות
בגבעת שמואל

ראשון י"ט חשוון (28.10)

20:30 • סמטת מגדל המים 1

(המפגש ללא עלות, אין צורך בהרשמה מראש)

קורס שנתי ללימוד
חשיבה הכרתית

מנחה הקורס:

ברל'ה קרומבי

בין נושאי הקורס:

- כלים לריפוי עצמי, הרפיה ואהבה עצמית
- הבנת תהליכים נפשיים לעומק
- חוסר אונים כמענה לריק הפנימי ושליטה בחיי
- ריפוי העבר וניקוי כעסים וטינות
- יצירת נוכחות במרחב חיי
- התבוננות ברצון וחפץ הלב
- מפגש מחודש עם הפחד בחיי
- לימוד עומק של מושגי חשיבה הכרתית: לב נח, מידת רוחק, עומס, אחיזות, הילד הפנימי, תיקון וריפוי ועוד

לפרטים והרשמה: 0549-45-72-45

ברל'ה קרומבי

ברל'ה קרומבי

למדנו ברחוב רבי עקיבא בן ברוך ושלחנו
 ופתאום הגיע איש ציבור מאור ידוע בקרב
 אנשי. הוא התחיל לדבר לחבר שלי מאור
 בחיבות ובמאור פנים, מאמר בהתעניינות
 לפתע אמר לו החבר שלי: "אתה יודע שפטרתי
 מהעיתון?"

שיחת חברים

עם מיני יוספי

לא יהיה כלום, אם לא היה כלום

הנשיא פונה אל ריש לקיש. כנראה שהוא היה הצדיק של הדור. תראו לאיזה מעמד הגיע ריש לקיש שרבי יהודה הנשיא פונה אליו בבקשה לברכה. ענה לו ריש לקיש: "אל תיקח משום אדם כלום ואז אתה לא תצטרך לתת שום דבר למלכות". הפרשנים שם מסבירים שהכוונה לא לקחת משום אדם כלום כמתנה בתורת נשיא. כלומר, ודאי שכדרך בני אדם שמביאים להם מתנה קרובי משפחה שלהם או ידיד על בסיס אישי, זה בסדר. אבל אנחנו מכירים שיש סוג אחר של מתנות. מתנות שאדם מקבל מכוח התפקיד. זו מתנה שבאה לא באמת כי מעריכים אותך. פתאום אנשים הופכים להיות נורא חברים שלך. פעם יצא לי לראות את זה בלייב. היה לי חבר, שעבד ככתב באחד השבועונים. אדם מאוד ידוע. באותו זמן הוא הפסיק לעבוד שם. לא זוכר בדיוק, או שפטר אותו או שהיו צמצומים, או שהוא עזב מעצמו. בכל אופן מה שקרה היה כך: עמדנו ברחוב רבי עקיבא בבני ברק ושוחחנו, ופתאום הגיע איש ציבור מאוד ידוע בקרב אנשי. הוא התחיל לדבר לחבר שלי מאוד בחיבות ובמאור פנים, ממש בהתעניינות. לפתע אמר לו החבר שלי: "אתה יודע שפטרתי מהעיתון?" באותו רגע, בלי להתבלבל, היהודי אמר לו "כל טוב", שם גז ונסע...

פיקציה של קשר

יש פה עצה של ריש לקיש שאומר: אל תקח! במדרש זה בארמית: 'לא תסב!' זה נשמע יותר טוב בארמית: "לא תסב מבר נש כלום, ולית את יחיב כלום". אל תקבל כלום, כלומר בגלל התפקיד שלך, ולא תצטרך לתת כלום. הסיפור על העיתונאי, זה סיפור שבא להראות שלאותו איש ציבור הייתה התעניינות ומאור פנים רק על בסיס התפקיד. ברגע שאותו אדם אמר שהוא כבר לא בתפקיד, הוא כבר לא התעניין בו. אבל אם אתה מזהה שמישהו אחר נותן לך מתנה והוא אוהבך אז יהיה מזה דבר טוב. המדרש שם ממשיך ומספר: לא עבר הרבה זמן, והגיעה גברת אחת שהביאה לרבי יהודה נשיא קערה וסכין. רבי יהודה כבר קיבל את העצה של ריש לקיש, ואת הקערה הוא לא לקח. בכל זאת, את הסכין הוא כן לקח כדי לא לבייש אותה. עוד זמן קצר עבר, ופתאום עבר שם שליח מהמלכות, ראה את הסכין, חמד אותה ולקח אותה לעצמו. לפנות ערב ריש לקיש הלך שוב לראות בשלומה של רבי יהודה וראה אותו צוחק לקראתו. שאל ריש לקיש: "למה אתה צוחק?" ענה לו רבי יהודה שהסכין שרק הבורק קיבלתי אותה, שליח אחד מהמלכות חמד ולקח אותה. אמר לו ריש לקיש: "לא כן אמרתי לך? לא תיקח משום אדם כלום ואין אתה נותן כלום". זה מדהים לראות את הכוח של רבי נחמן, שלמרות שהסיפור ארוך רבי נחמן ברוח קודשו תמצת את זה למה שאמרנו: "מי שהיה שונא מתנות, אינו מתירא מעלילות".

כמה זה נאה. מי שהולך תמיד בשיטת הבעל שם טוב ומנסה לראות אפילו מהסיפורים הללו ומהפרשיות הלא נעימות הללו, איפה זה נוגע לכל אחד בפן האישי, מקבל רווח עצום!

ר' שלמה קרליבך וירושלים

היארציט של ר' שלמה קרליבך חל השבוע, והספר שהוציאו לאור עליו 'הרבי מקרן הרחוב' הוא ספר ממש מטלטל. זה מדהים לראות איזו אהבה, איזו נתינה הייתה לו. נקודה אחת תפסה אותי בספר הזה במיוחד.

בסוף שנות השישים, כשהפעילות של ר' שלמה היתה בשיאה, היה משפט חזק שהוא אמר: "מה אתם חושבים, מאיפה נפתח השער הזה שמאות ואלפים חוזרים בתשובה, ויש כזו התעוררות? זה בזכות שיהודים יכולים חזק לקב"ה. לכותל המערבי! כשנפתחו השערים, נפתח הלב ומתקרבים חזק לקב"ה. הכל אחרי מלחמת ששת הימים, שחזרנו לכותל, התצאה היא ההתעוררות לתשובה". ר' שלמה מעיר את הנקודה הזו שהקשר בין עם ישראל לירושלים ולמקום המקדש זה נוגע ללבבות של יהודים בכל העולם.

ymyosefi@gmail.com

אתם יודעים שמדי פעם יש ידיעות שתופסות הרבה כותרות, על טובות הנאה של אנשי ציבור. יש אדם ששומע את זה כעניין רכילותי או קטע חדשותי מעניין ותו לא, אבל ליהודים ההולכים בשיטת הבעל שם טוב יש עניין ללמוד מכל דבר משהו בעבודת ה'. פעם אחת, כשעלתה לכותרות פרשיה כזאת, נזכרתי שראיתי דיבור חשוב אצל רבי נחמן בספר המידות.

ספר המידות כולל עצות לתיקון האדם בצורה מאוד תמציתית, ושם יש ערך שנקרא 'נהנה מאחרים'. רבי נחמן כותב שם: "מי שהוא שונא מתנות, אינו מתירא מעלילות". המשפט הזה כל כך חידד בי, שמי ששונא מתנות, דהיינו שלא מקבל מה שלא ראוי לו, מה שלא מגיע לו, אינו מתירא מעלילות. רבי נחמן מאוד תמציתי, וחיפשתי במהדורה עם המקורות, מאיפה הוא שאב את זה. במהלך השנים הרבה מהחסידיים או בכלל גדולי ישראל ניסו למצוא מקורות לספר המידות. המפורסם שבהם הוא רבי צדוק הכהן מלובלין שכתב לספר הזה מראי מקומות. בסוף מצאתי מקור, במדרש רבה בפרשת וישלח.

חתך בלי להתבלבל

וזהו הסיפור: ריש לקיש הלך לפגוש את רבי יהודה נשיא, שהיה הנכד של רבי יהודה הנשיא - רבנו הקדוש, עורך המשנה. רבי יהודה נשיא אמר לריש לקיש: "בבקשה תתפלל עליי שהמלכות הרשעה, דהיינו הרומאים, יניחו לי. כל הזמן הם דורשים ממני הרבה מיסים, כופר ומתנות". האמת שזה מעניין

להאיר לחיילים את החג

צל"ש מזמינה אתכם להיות שותפים
 בהדפסת ספרוני חיזוק לחנוכה לחיילים

ניתן להקדיש לעילוי נשמת/רפואה/הצלחה

200 עמודים | 36 מאמרים | 5,000 עותקים

להקדשות: 055-6654687

בשביל המח"ז. בשביל הת"ת.
בשביל בתי הכנסת. בשביל המקוואות.
בשביל התחבורה והפקקים.
בשביל הניקיון. בשביל התעסוקה.

בשבילכם!

רק בית יהודי

ביום שלישי כ"א בחשון 30.10
הציונות הדתית בירושלים מצביעה טב

הבית היהודי - האיחוד הלאומי בירושלים

צבי יחזקאלי

איפה אתה משאיר את החותם שלך? האם הילדים שלך מתפעלים מהקריירה שלך ומההחלטות שאתה מקבל בעבודה? סביר להניח שלא. הם לא בעניין הזה בכלל. הם חיים עולם רגשי ושם יכול להיות שאתה לא קיים

מה יזכרו ממני

אחת טובה של אור וקרבה, של תשובה ושל אהבה – לא רק שמוחקת את כל הבאסה שהייתה עד כה. הם פשוט כמו כתיבה חדשה, כמו צבע טרי. בזמן ששאר הדברים שחשבת על עצמך, על מורשתך ועל משפטי המחץ שלך, בעצם נכתבו על חול ונעלמו להם עם הזמן.

זיכרון. אני מנסה להיזכר במאורעות מרגשים שהיו לי בעבר. משום מה דברים שנראו מרגשים אז – מסיבות, אוכל טוב, טיולים מאתגרים – היה להם אז רושם חזק, ומאז זה פשוט נעלם כלא היה. מצד שני רגעים של רגש חזק, אור שהופיע פתאום, הבנה שעל פיה החיים משתנים, משאירים רושם מתגבר ובלתי מחיק.

שלושה ערבים מגיעים לאוהל ומציעים להם לאכול, זו לא בדיחה. זה הדבר שנזכור מאברהם אבינו. את הלב והחסד, וכמובן את האומץ להיות העברי הראשון, שלא התרגש מכל מה שאומרים לו וידע שהוא מחזיק בזיכרון עמוק מאוד שיש בורא לעולם והוא לא עוזב אותו.

אז מתסריט כזה זכורה הכנסת אורחים שהיא חסד עצום וקידוש השם בעולם מובלבל. הרי אנחנו חיים את אברהם אבינו, את שאר האבות, את המידות שלהם; את ההנהגות של נביאינו וצדיקינו התנאים והפוסקים, יותר מאשר אנחנו חיים את האנשים שחיים ברדיוס של מאה השנים שלנו. איך זה קורה? מה, יש לנו זיכרון כזה טוב? לא.

זיכרון איננו פונקציה של זמן, הוא פונקציה של רושם פנימי. מספיק מבט ומילה של צדיק והרושם חי יותר טוב מכל ספר או טיול. זיכרון הוא הנקודה הכמעט לא מוחשית אך הברורה שאני זוכר שבאתי מהטוב, נולדתי טוב, יש השם בעולם. וכעת הכל התבלבל. רוח סערה טורפת את הכל בכל יום.

פעם בשעת מוחין דקטנות ניסו תלמידי של רבי נחמן לאחוז במשהו כדי לעלות למעלה. אחד מהם אמר: "ברוך השם שאנחנו זוכרים מתי שבת". זה הכל... זוכרים מתי שבת. זוכרים. הבעל שם טוב הקדוש ביקש במהלך המסע לארץ ישראל, ברגעים קשים, רק להקריא את אותיות האל"ף ב"ת. רק לזכור אל"ף... ב"ת... אלוקים ב בראשית... אהה נזכרתי.

עכשיו אני מתפנה לצאת מעצמי ולספר להשם יתברך מה יזכרו ממני. מה הייתי רוצה ומה יש בפועל. עברו עשרים דקות נותרו עוד ארבעים, מה עכשיו? מה עושים? מתפללים. השם יתברך תעזור לי להיות מבורר עם המעשים שלי, עם המילים שלי, עם מה שאני משאיר כאן וימשיך אחרי. אני רוצה שיזכרו ממני את ההמשך הצנוע של האור הגדול שלך, בתוך הבית שלי. לפעמים אני שוכח וצריך עזרה לללל... להיזכר.

יש רגעים כאלה בהתבודדות, שאין לך משהו טוב יותר לומר אז אתה מתחיל את רשימת הבקשות שלך ומבקש מהשם הרבה דברים, כולל את הבקשה המוכרת שהילדים יהיו יותר מחונכים ומתוקים ולא מצייקים, ישמחו בתורה ויכבדו את ההורים. אתה מבקש עוד קצת שעות שינה ושעות לימוד תורה ואז בשניה אחת מתוך הקטנות מוחין הזו אתה זוכה להבזק מצד המוחין דגדלות. מעין פריים אחד בתוך כל הסרט המוכר שלך, שפתאום מתפרץ ואומר לך: תקשיב היטב, מה שאתה אומר על הילדים שלך, על ההתנהגות שלהם ועל הרצונות והציפיות שלך מהם, זה בדיוק מה שהקדוש ברוך הוא יכול לומר במידה רבה גם עליך.

הוא האבא שלך ואתה הילד שלו וכנראה אתה לא ממש מתנהג באופן שונה מהם. בעצם אתם מתנהגים ממש אותו דבר, הם השיקוף שלך לאיך שאתה. ואז מגיע לאאאאאאא ארוך. לא לא לא לא לא יכול להיות. אני הרי בוגר, אחראי ומבין מה קורה סביבי. – נכון אבל זה לא אומר שאתה קולט מה המציאות מראה לך. כל מה שאתה דורש: קשר עם האישה, אהבה לתורה, לילדים, שמחה וכל הנקודות שאתה רואה באחרים ולא רואה בך, הקדוש ברוך הוא משקף לך שכן אתה בעצם נראה. אוי, מה זה אומר עלי? – זה אומר עליך שהגעת לשלב מתקדם, אתה לפחות רואה.

אבל עדיין לא רואה מדויק. אתה קצת לא מבורר. חושב שאתה, בתוקף היותך מי שאתה, מנהל נכון את היחס בין הפרנסה, עבודת השם, החסדים, המצוות, היחס לילדים והיותך ראש משפחה. אבל רגע עצור שניה. מה יזכרו ממך? איפה אתה משאיר את החותם שלך? האם הילדים שלך מתפעלים מהקריירה שלך ומההחלטות שאתה מקבל בעבודה? סביר להניח שלא. הם לא בעניין הזה בכלל. הם חיים עולם רגשי ושם יכול להיות שאתה לא קיים, מישור אחר מטביע שם את חותמו וזה לא אתה. מה שיזכרו זה הדברים שנצרכים בלב, ברגש, בנשמה. רגעים של אהבה, של חיבור, של תורה ושל קרבה. רגעים שממשיכים לחיות גם אחרי שאתה חי אותם. ממשיכים גם כשאתה לא ליד הילדים או האישה, אז אתה רואה את הזיכרון של הסובבים ממך.

אדם מגיע לשמיים ושואלים אותו מה היית, והוא עונה: מנכ"ל של חברה עולמית שעשתה הרבה כסף, הייתי ראש עיר, ראש ממשלה. אומרים לו: כאן זה לא רשום, כאן נחשבים דברים אחרים.

כואב לראות שלפעמים זוכרים ממני דברים שלא ממש התכוונתי אליהם. אבל עדיין יש תקווה שזיכרון טוב ניתן לרישום בכל פעם מחדש, שדקה

הקדוש. לא הכרתי את התחום, לא ידעתי שזה עובד ככה.

התוך של הלחם

לעתים אנחנו טועים לחשוב שאנחנו יכולים לתזמן את מופע חיינו. אנחנו משתמשים בכל מיני לבושים, בגוף ובנפש, כדי שיהיו שכבה חיצונית הדורה ומפוארת, במה סדורה בחצי גורן שרואים רק כשהאורות נדלקים. אנחנו מסדרים את עצמנו בדיוק בסדרים הנכונים כדי לתת את השואו. אבל באמת האמיתית, אנחנו לא מסתירים כלום עם כל מה שאנחנו עושים על עצמנו. אנחנו לא יכולים להסתיר כלום עם התדמית שאנחנו מטפחים לעצמנו, לא מסתירים עם המילים שאנחנו אומרים וכותבים, גם כשאנחנו מסגנים אותן הכי נכון ומדויק שיש. אנחנו לא מסתירים כלום עם הלבושים שלנו,

מהתרגשות. ההופעה הזו הפכה אצלי לאבן דרך בחיים, שילוב של כמה אהבות יחד. אני שבעה ממנה עד עצם היום הזה.

ורק לאחרונה הבנתי שקרה שם משהו אחר לגמרי. זאת היתה הפעם הראשונה שלי בהיכל התרבות, כבר במבואה קלטתי את ההידור, החליפות והעקבים, ארשת הכבוד על פני הקהל ההומה. כשנכנסנו פנימה אל האולם ציפיתי למצוא חצי גורן פילהרמוני סדור, שקט ומרשים, כלי נגינה ממתינים לבעליהם, נגנים וזמרים שנכנסים בדיוק כשעולים האורות. כל החומרים המדויקים שמהם עשוי מופע. הדבר האחרון שציפיתי למצוא הוא נגנים אקראיים פזורים פה ושם על הבמה, מנסים את הכלים שלהם בשקט ובקול, מכוונים כיוונים אחרונים, כליל רעשים שבו כל אחד מנגן לעצמו, תוך כדי שהקהל נכנס ומתיישב. הרגשתי פחיתות כבוד, כמעט חילול

אלומה נחמה לב | ALLUMA@GMAIL.COM

אל תסתר פניך

היכל התרבות בתל אביב, לפני שנה וחצי. הענקתי לעצמי זוג כרטיסים להופעה של הגבעטרון עם הפילהרמונית כמתנה ליום ההולדת. אלה היו כמה שעות של טוב צרוף וממלא. כשכלי הנשיפה והמיתרים פתחו והתגברו ותפסו קצב עם השירים, עליתי על גדותי ודמעת

פזיקה

אז למה לי פוליטיקה עכשיו?!

על בחירות מוניציפליות ומניפולציות

אורי צוקר, רכז חברתי בישיבת 'פרי הארץ', רחלים

אתם נכנסים לחדר, על השולחן עומד עציץ יפהפה. אתם מתקרבים להסתכל מקרוב, אהה זה פלסטיק... אנחנו פשוט מתעבים שקרים ושקרנים, אנחנו לא יכולים לסבול מניפולציות ושונאים שעושים לנו סיבוב על הגב. נמאס לנו מפוליטיקה ומפוליטיקאים, אין לנו שום רצון וכוח להמשיך לראות פרצופים מלאי חשיבות, משדרי אמינות וחדורי תחושת שליחות על כל סנטימטר פנוי. הרי הם כנראה לא באמת כאלה, ובסטטיסטיקה והסתברות הם בטח לא שונים בתכלית אחד מהשני, מה הסיכוי שנמצא שם אדם ישר באמת? והכי גרוע זה, שכל כך הרבה אנשים שנכנסו למערכת כדי לשנות מבפנים השתנו בעצמם מבפנים, לא הספקנו להסתכל ימינה ושמאלה והם הפכו להיות כמו כולם, מה נסגר?

הפתרון המתבקש הוא פשוט: צריך לסגור את המועדון, להזדכות על ציוד ולפתוח עולם מקביל חלופי. אסור יהיה לשום פוליטיקאי לשקר, שום הבטחות סרק, ושום תעמולת בחירות עם מניפולציות.

האמת? בשקט בשקט, שאף אחד לא ישמע, כולנו יודעים שזה פשוט לא יעבוד. העולם המקביל המושלם יהפוך להיות העולם הלא מקביל והדפוק שלנו יותר מהר ממה שאנחנו חושבים.

ואם ככה, כמה שזה נשמע לא נעים, כנראה שיש כמה אנשים באזור שלנו (כמובן שלא אנחנו חלילה) שצריכים לשנות משהו ברדיוס הקרוב כדי שדברים בחוץ יעברו שינוי מהותי.

ראיתם פעם מכולת שמוכרת מוצר שלא רוצים לקנות אותו? או אולי מפעל שמייצר מוצרים שגורמים להפסדים? ככה העולם עובד, אנשים מוכרים רק דברים שאנשים אחרים מוכנים לקנות. למרבה הבאסה, מסתבר שאם מוכרים לנו שקר שוב ושוב ושוב, כנראה שאנחנו לקוחות פוטנציאליים.

שירים את היד מי שאף פעם לא העתיק במבחן, שלא עבד בקטנה על מישור כדי להרוויח משהו, שלא צייר את המציאות קצת אחרת ממה שהיא באמת.

שיהיה ברור, יש לנו ערמה מוצדקת של תירוצים והמון סיבות טובות להסביר הכל, הרי בסוף אנחנו לא שקרנים, רק קצת מעגלים פינות פה ושם, הכל טוב. זה לא משנה את המציאות.

אז מה? אנחנו שונאים שמשקרים אותנו. מצפים מאלו שעומדים מולנו, ובפרט מנציגי הציבור שלנו, להיות ישרים עד אימה. ולא ברור שאנחנו מחייבים את עצמנו לאותם סטנדרטים. אין ספק שהם חייבים להיות ישרים, אין ספק שמי שמתעסק בצרכי ציבור חייב להיות ישר ונקי כפיים. אבל מה אנחנו רוצים מהם? הם נציגי ציבור וכשמים כן הם, פשוט מייצגים את מי שאנחנו, ולא את מי שאנחנו רוצים שהם יהיו.

השינוי מתחיל, כרגיל, בפנים. מי שלא רוצה שישקרו אותו שפשוט לא ישקר.

כולנו – זקוקים לשלב כיוון המיתרים. לשהות בשלב שלפני שהאורות נדלקים, השלב שבו אנחנו נושאים בפוטנציאל את אורות הבמה, אבל זקוקים כרגע לעוד קריאת כיוון, לעוד תיקון של זיוף אחד בנפש. לקח לי זמן להבין שזה היה אחד הרגעים היקרים ביותר בכל ההופעה ההיא, בלי טיפת סדר ורושם, בלי הסתרה עם הידיים, בלי חלון ראווה. נגנים מוכשרים בלי טיפת אגו אמרו: אנחנו עדיין לא מכוונים עד הסוף.

יש בכלנו עוד חלקים פחות מכוונים, שאנחנו לא כותבים עליהם ולא מדברים אותם אלא חיים אותם יום יום במלאכתנו, עליות וירידות, וזה כל כך בסדר. שם מתרחש הסיפור האמיתי, המעניין, התוך הטעים של הלחם. והגיע הזמן להוריד את הידיים מהעניינים ולהתמסר לכיוון מחדש, בלי טיפת פאסון ומאמצי רושם. אנחנו לא מסתירים יותר כלום.

יודעות מי את באמת? את הרי לא יכולה להסתיר כלום אפילו עם המודעה המעוצבת של השיעור, הן מכירות ויודעות בדיוק מי את, גם היתרונות וגם החסרונות, ובכל זאת בוחרות לבוא לשמוע אותך, כפי שאת. אז אל תנהלי קרב מאסף של מאמצים ולבושים כדי שיחשבו שאת מרשימה, חבל על הכוחות שלך, הן לא מחפשות את השואו. דברי את מה שיש לך מבפנים לומר.

אני רק דומה לה

סיפרתי לאותה חברה שלפעמים עוצרים אותי באמצע מקומות עם מבט של: את אלומה ואני קוראת אותך וכו' וכו', ובא לי לענות: לא, מצטערת, אני רק דומה לה מאוד.

כי לפעמים, ההיא שכולם קוראים, כמו ההיא שכולם באים לשמוע, כמו הנגנים שעבדו שנים רבות כדי לזכות לנגן בפילהרמונית, ובצעם

אנחנו לא מסתירים עם כל דבר שאנחנו חושבים שאפשר להגיד היטב כדי שיהיה חלון הראווה שלנו.

קל מאוד לברוח לניסיון להסתיר, לעטות על עצמנו את המראה שהכי מחמיא לנו ולחיות באשליה שאף אחד לא רואה מה מתחולל מתחת. אבל זה כמו ילד שמסתיר את פניו ומתחבא מאחורי כפות הידיים שלו. כל כולו גלוי, הוא היחיד שלא יודע את זה. הכל רשום לנו על הפנים ממילא. הסתרה אחת לא זהירה, תזמון לא מדויק, וכל התוך שלנו מתגלה. והאמת הפשוטה היא שהתוך הרבה יותר מעניין מהחוץ. כמו התוך החם הנפלא של הלחם, הוא לב העניין.

חברה טובה היתה אמורה להעביר שיעור ענק, והתכתבה איתי בפיק ברכיים. מה יהיה, איך יהיה, האם היא תהיה טובה עבור מי שבאה לשמוע אותה. עניתי לה: אבל מה נראה לך, שהן לא

רפואת האוויר האלוקי

אור הרניק

מנהל בית הספר 'תורת החיים' להעצמה אישית והכשרת מטפלים

מאחורי שאלה זו קיימת הנחת יסוד. הנחה זו גורסת שתורת החסידות, הטומנת בתוכה כלים לתיקון הלב והמידות, כלים לחיבור כל חלקי נפשו של האדם אל ה', מסוגלת לעזור לאדם בתיקון נפשו רק עד גבול מסוים. אבל מעל גבול זה, מעל רמה מסוימת של קושי, כבר צריך לעבור לליגה הגבוהה, לפסיכולוגיה החילונית.

הרב זצ"ל לימד אותנו יסוד חשוב (אורות, זרעונים): "אי אפשר למצוא מעמד מבוסס לרוח כי אם באויר האלקי". לא לחינם השתמש הרב בלשון חדה ומוחלטת - 'אי אפשר'. כי באמת אי אפשר למצוא בריאות נפש ושלווה פנימית, אלא מתוך חיבור של האדם לה'.

והוסיף שם הרב זצ"ל: "אם מעט פחות מגדולה זו יבשך לו האדם, הרי הוא מיד טרוף כספינה המטורפת בים, גלים סוערים מתנגדים זה לזה ידריכוהו תמיד מנוחה. מגל אל גל יוטל ולא ידע שלווה". אם הקושי הנפשי עצמו מגיע מניתוק של האדם מה', אז ממילא ברור ששם גם רפואתו, בחיבור לה' של כל חלקי נפשו, ולא בשום שיטה גויית כזו או אחרת.

הדור שלנו סובל רבות מתחלואי הנפש, ומיום ליום הם רק עולים בהיקפם וחומרתם. המציאות הזו נובעת בשורשה מהתפיסה השגויה העומדת ביסוד השאלה שנשאלתי, תפיסה המנתקת בין בריאות הנפש ובין החיבור של האדם על כל מידותיו וכוחותיו לה' יתברך.

אמנם, נכונה הטענה שבקריאה פשוטה בתורת החסידות ובשאר מקורות התורה לא קל למצוא את הרפואה למחלות כמו סכיזופרניה, מאניה-דיפרסיה וכו'. אכן, יש צורך בהעמקה רבה במקורות ובחינה רבה של המציאות בעיניים של תורה, על מנת לדלות את הכלים, הידע והפרקטיקה הטיפולית. אך ב"ה זכינו ובדורנו מלאכה זו כבר נעשתה על ידי עוד ועוד בתי ספר המלמדים את תורת הנפש היהודית, ושואבים את כל הכלים, הידע והפרקטיקה הטיפולית אך ורק מתוך התורה הקדושה. ובחסידי ה' בתי ספר אלו והמטפלים היוצאים מתוכם זוכים להצלחה גדולה.

המילה 'פסיכולוגיה' מקורה ביוונית, ופירושה הוא 'תורת הנפש'. אז אמנם אלו מילים נרדפות, אך 'פסיכולוגיה' מקורה ביוון. וכנראה ששם - בין יוון וחכמתה ובין ארצנו ותורתנו - עובר הגבול שבין הפסיכולוגיה לתורת הנפש היהודית בכלל, ותורת החסידות בפרט.

היה חשוב לרבי

הרב ארלה הראל

מחבר הספר 'תנחומיך ישעשעו בפשי': לוגותרפיה יהודית חסידית

באחד הערבים, לפני כשישים שנה, דפקה גברת מרגריטה חיות על דלתו של פרופסור ויקטור פראנקל, בביתו שבוינה. בפתח הופיע האיש, תמה על הביקור הלא מתוכנן. "במה אוכל לעזור לגברתי?", שאל בנימוס אוסטרי. הגברת ביקשה את רשותו לדבר עימו כמה דקות, ונענתה בחיוב.

לאחר שהתיישבו בסלון פתח אליו ואמרה: "אני שבה כעת מגיו יורק. הוזמנתי לפגישה ביחידות עם רב גדול מאוד באמריקה, ושמו הרב שניאורסון. הוא ביקש ממני לגשת אליך אישית, ולמסור לך בשמו - שלא תתיימשך, ושלא תבוש מפני המלעיגים, ושתמשיך בדרכך ותמשיך בהפצת משנתך. הרבי מברך אותך שה' יצליח דרכך, ותזכה להצלחה ופריצת דרך".

לרגע נפלה שתיקה בחדר. ואז הגיעה התגובה - ההתרגשות שלו היתה משהו שהיא מעולם לא חוותה. הוא פרץ בבכי תמרורים, וארך זמן עד שיכול היה לדבר. הוא סיפר לה שבמשך השנים האחרונות הוא נתון לרדיפה של הממסד המקצועי הפסיכולוגי המיושן, השבוי בקסמי האסכולות הפרוידיאניות, והוא גמר אומר לפרוש מן העיסוק בתחום. כשל כוח הסבל, "והנה, את מגיעה לכאן עם מסר כזה, כביכול מסר מן השמים, שנוסך בי כוחות חדשים".

הסיפור המופלא הזה, שסופר על ידי הרב יעקב בידרמן (שליח חב"ד בוינה), מקפל בתוכו רבות. אבל, די לנו אם נשים לב לנקודה אחת - כמה היתה חשובה בעיני הרבי זי"ע עבודתו של פראנקל על שיטתו והמשך הפצתה! ואכן, די לקרוא כמה עמודים בספריו של פראנקל כדי לראות כמה שיטתו מכוונת לדרכה של תורה.

נכון, במדע (המאוד לא מדויק) הקרוי פסיכולוגיה, יש הרבה שטויות, יש הרבה כפירה, אבל יש גם הרבה אמת. ההדרכה של רוב גדולי ישראל בדורות האחרונים היתה להימנע משפיכת התינוק עם המים. עלינו ללקט ניצוצות של חכמה מתורת הגויים (ורק נעיר שחלק גדול מאבות הפסיכולוגיה המודרנית היו יהודים, אם כי ללא זיקה מודעת ליהדותם). נדרשת חקירה ודרישה, בדיקה אחר בדיקה בבחינת "חשדה וכבדהו", אבל עלינו לאמץ את מה שנכון, שמתאים ליהדות ושמתאים לנפש טהורה. גם עקרונות יסוד בפסיכולוגיה היהודית הטמונים בתורתנו, לא תמיד היו גלויים, עד שבא מדע הנפש וחשף אותם עבורנו. כואו נשתמש באורות אלה ונעזור לכולנו לחיות חיים מאושרים יותר וקדושים יותר.

שילוב והבנייה

עמית קדם

דמיונבוע

אפשר לחלק את הפסיכולוגיה לשני חלקים עיקריים: הניסיון לחקור ולנתח את מבנה הנפש הוא החלק הראשון, והשני הוא פיתוח דרכי טיפול בתחלואי הנפש השונים. לגבי החלק הראשון ברור כי יש הבדל עצום בין הפסיכולוגיה לחסידות. נקודת המוצא של החסידות היא ההתייחסות אל הנפש כאל חלק אלוהי ממעל. הנפש היא הצוהר אל האלוהות וגילוייה בעולם האנושי. הפסיכולוגיה לעומת זאת כמעט ואינה עוסקת במקור הנפש או בתפקידה בעולם אלא בעיקר באופן תפקודה המעשי.

גם בחלק השני ישנו הבדל מהותי: יחד עם כך שבחסידות על פניה השונות ניתן למצוא התייחסות מעמיקה למבנה הנפש, אין בחסידות הבנייה של שיטות טיפול בתחלואי הנפש ומכאוביה במובן בו אנו מתייחסים כיום לעולם הטיפולי. המענה על פי החסידות חוזר תמיד אל עבודת ה' ואל גילוי הרצון האלוהי בעולם. במובן זה המונח פסיכולוגיה יהודית עלול להטעות מאחר ובפועל אין שיטות טיפול יהודיות מלבד עבודת ה' על פניה השונות: כל החולאים נובעים מההתרחקות מה' ואי קיום רצונו וממילא כל הריפוי תלוי בהתקרבות אליו מחדש.

בדור האחרון התעורר צמא גדול הדורש ליצור שילוב בין דרכי עבודת ה' לבין שיטות טיפוליות ולכן אנו נדרשים לאתגר גדול זה של בירור דרכי הטיפול השונות והתאמתן אל תפיסת הנפש האמונית התורנית. על פי הרב קוק זצ"ל באורות התשובה, עבודת בירור זו מונחת בעיקרה לפתחם של בעלי התשובה: "מצדדים שונים תבוא ותתגלה התשובה. אחד מיוחד מצדדיה אלה יהיה הצער הגדול על העלבון שנעלב הרוח הגדול האצור בכל מה שהנחילנו אבותינו... הצער הגדול הזה יתפרץ בעוז וילווה אליו כח של ישוב הדעת ומתינות לדעת גם כן מה שיש להבר (לברר) מתוך כל דרכי התעיה אשר נכשלו בהם" (ד' ט').

פט

פתקא
טבא

ארגון קהלים שמח להזמין את הציבור לשיעורי תורה ברחבי הארץ ביום הבחירות לרשויות המקומיות

הבחירה בינכם

יום שלישי כ"א חשוון תשע"ט | 30.10.18

רעננה

בית הכנסת משכן מיכאל אברבנל 7
16:00 - הרב אביחי קצין
16:45 - הרב חגי לונדין

ישוב איתמר

בית הכנסת המרכזי
10:30 - הרב אהרון כהן
11:30 - הרב חגי לונדין

פתח תקווה

בית כנסת צעירי הציונות הדתית
דרך מנחם בגין 83 הדר גנים
09:15 - הרב חגי לונדין

בית קהילת ירושלמי רחוב משורר 10
09:30 הרב יוני לביא

בית כנסת מעלות קדושים ספרא
רחוב אונטרמן 16
17:30 הרב אביחי קצין
18:30 הרב חגי לונדין

הרב אהרון כהן

הרב אביחי קצין

הרב חגי לונדין

הרב יוני לביא

kehalim.ytb@gmail.com

להזמנות: 1-700-500-163

פרץ איינהורן

סטארט אפ - תחבושות לעצבות

בשבוע וחצי האחרונים קיבלתי 3 טלפונים מחיילים שבזכותם הבנתי שחשוב לכתוב ולשתף ולחזק את עצמנו באמונה בהשם יתברך, ושכל מה שהשם יתברך עושה זה טוב מוחלט.

החייל הראשון באמצע מסלול ביחידה מובחרת, באמצע שבועות של ניווטים. באחד מניוטים הלילה, החייל לא שם לב ונפל לבור. בהתחלה הוא קם מהר והמשיך ללכת ואפילו לרוץ כדי להגיע לנצ. הבא, קצת כאב לו וקצת הלך ורץ צולע, אבל שרד את ניווט הלילה. מיד בסוף הניווט הוא ניגש למפקד שלו ואמר לו שהוא סובל מכאבים חזקים ברגל. בהתחלה, בצבא כמו בצבא, תשובת המפקדים: "כן, לכולם כואב ברגליים, נגיע לבסיס, תנוח, תלך לחופ"ל (חובש פלוגתי) והוא יבדוק לך את הרגל". החייל, ילד טוב, חייל מקצועי וערכי, מלא מוטיבציה, המשיך לסבול בשקט. כשכולם הגיעו לבסיס, כבר החברים לצוות עזרו לו ללכת, כי הוא פשוט לא הצליח לדרוך על הרגל. החופ"ל בדיוק לא היה, אמרו לו ללכת לישון ובבוקר החופ"ל יגיע. החייל הצדיק הלך לישון, אבל הוא לא הצליח להירדם מרוב כאבים, המשיך לסבול בשקט, ניסה קצת לחבוש את הרגל ולמצוא תנוחה שבה יש פחות סבל, בקיצור - אמצע הלילה, החייל צועק לחבר שלו "קרא דחוף למפקד", הרגל התנפחה כל כך ופינו אותו מיד למיון ולאחר צילומים התברר שיש לו שבר חמור.

החייל השני סיים מסלול ביחידה מובחרת. סובל מכאבי גב כבר מאמצע המסלול, כל פעם שהוא צריך לקבל הפניה לרופא, יש עיכוב של שבוע-שבועיים או יותר. חייל טוב וצדיק, ממשיך לסבול ולהתאמץ, ככה לימדו במכניות ובישיבות, לא מתכנינים ונותנים למדינה את הכל. הכאבים מתחזקים והמפקדים נותנים הרגשה ללוחם שהוא מפונק, וכמובן כולם מנסים להסביר לו שגם להם כואב... בקיצור, לאחר סבל רב התברר שיש ללוחם הזה פגיעה משמעותית בגב והוא לא יכול להמשיך להיות לוחם!

החייל השלישי טירון צעיר, תמים וצדיק, מלא מוטיבציה, שמח לקיים את מצוות המלחמה ולשרת את ישראל קדושים, שמח גם לקיים את המצווה למהדרין מן המהדרין ובאמת התגייס ליחידה קרבית. חודש וחצי ראשונים עברו נפלא, ופתאום לפי סרגל המאמצים של האימונים, החייל מתחיל לסבול משברי מאמץ ברגליים. עוד פעם סיפור דומה: המפקדים, במיוחד בטירונות, מזכירים לחיילים שבהתחלה לכולם כואב ושצריך לאכול הרבה גבינה כי יש בה סידן ושלוקח זמן עד שמתרגלים לנעליים הצבאיות החדשות, הכל נכון ואמיתי, אבל אותו חייל הרגיש כאבים חזקים ופנה למפקדים והיה אצל החופ"ל ובינתיים הוא ממשיך להתאמץ כרגיל, ולפעמים מוותרים לו על ריצה אחת או על חלק ממסע, ואותו חייל מרגיש שמצד אחד הוא סובל וכואב לו, מצד שני המפקדים כן מתייחסים אליו קצת ומצד שלישי ברור לו שהמצב מחמיר וצריך טיפול רפואי יותר רציני, אבל בכל זאת תחילת טירונות ואולי באמת צריך להתרגל... בקיצור, החייל הזה סבל כאבים שגרמו לו לצאת לטיפול יותר משמעותי ומנוחה הרבה יותר גדולה, ועכשיו הוא צריך להמתין למחזור הבא ולהתחיל טירונות מחדש.

שלושת הסיפורים האלה הם קמפוז מתוך מאות סיפורים.

מה הבעיה הכי גדולה בסיפורים האלה?

הפגיעה בנפשות ובמצב רוחם של החיילים הכי טובים: אכזבות, ייאוש, התדרדרות רוחנית, ריחוק מבית המדרש. אני כבר לא לוחם, לא מפקד או לא קצין, ואין הרבנים והמשפחה יסתכלו עלי, ומה החברה יגידו, וכאבי הלב האלו טעונים בהמון כעס על כל העולם: על המפקדים, על הרבנים, על הרופאים, על עצמי והרבה מאוד על השם יתברך שגרם לכל זה.

ואני הקטן זוכה לדבר עם עשרות חיילים פצועים ושבורי לב מכל מיני סיבות ומבקש מהם:

א. אל תוותרו בשום אופן על הבריאות שלכם!

הצבא זה מספר שנים בודדות, אתם צריכים להיות בריאים כל החיים.

רק אתם מרגישים את הכאבים והסבל שלכם, תלכו לטיפול מידי ותתעקשו על זה!

ב. מטרת חיינו בעולם היא להיות עובדי השם יתברך!! השם יתברך הוא "הרופא לשבורי לב ומחבש לעצבותם" - רק להשם יתברך יש סטארט-אפ של תחבושות לעצבות!!

רק לתורתנו הקדושה יש את היכולת לזקוף את קומתנו הנפשית והרוחנית.

אנחנו, כולנו, חייבים להתחזק באמונה בהשם יתברך ולחיות את "כל מה שהשם יתברך עושה" - לטוב עושה!! והרב חר"פ זצ"ל מוסיף: לא יהיה טוב בעתיד, אלא בעבר טוב, עכשיו ובעתיד טוב!! באמת אין רע!! יש קשיים וניסיונות שבאים לטובת חזיון הרבקות שלנו באלוקים חיים. "אין הקב"ה בא בטרוניה עם ברייתו" - אם יש לנו ניסיונות, בוודאות יש לנו את הכוחות לגדול מהם ולהיות יותר קשורים להשם יתברך דרכם ומתוכם.

הגיע הזמן שכולנו נשריש במוחנו, ונתקע בלבבנו ונשים אף ורק את השם יתברך הטוב ומטיב לכל שמתגלה בטובו אפילו מאחורי ההסתרות שבתוך ההסתרות!

< המשך

שאלת השבוע

עיקרון אחד

הרב בניה ינאי

הפסיכולוגיה עמלה כבר שנים רבות לסייע לאדם במצוקתו. מתוך הבנת האדם וירידה מתמדת למעמקי חייו ונפתוליהם עולה רצון עמוק וכן לסייע לאדם להיחלץ ממשברים ונפילות, לבנות אישיות בריאה יותר שחיה חיים מתוקנים וטובים. הפסיכולוגיה, כשמה, היא תורת הנפש וככל תורה יש בה למידה והשתנות מתמדת - תובנות חדשות ומעמיקות יגלו כל הזמן עוד מהחבוי במסתרי האדם, מושא מחקרה, ויציעו תמיד הצעות חדשות כיצד לסייע לו לבנות את חייו בצורה טובה ומטיבה. לכן הפסיכולוגיה היא כלי חשוב בתיקון העולם ובקידומו.

גם פנימיות התורה מבקשת דבר דומה, אולם נקודת המוצא של פנימיות התורה שונה והשוני מוליד התייחסויות שונות: פנימיות התורה עוסקת בעיקר באלוקים, בהבנתו ובהבנת הופעותיו השונות, לא האדם הוא מושא מחקרה אלא האלוקים.

היכן אם כן היא פוגשת את תורת הנפש? מה הקשר בין הבנת הנהגת האלוקים להבנת האדם?

זו אחת התובנות הבסיסיות בפנימיות התורה - הקשר העמוק שבין האדם לאלוקים. הידיעה ש"בצלם אלוהים עשה את האדם" הביאה את חכמינו לראות באדם בבואה בה משתקפים החיים האלוהיים. ממילא ככל שנצליח לדעת יותר את מי שאמר והיה העולם נבין גם את העולם, ככל שנדע את החיים האלוהיים נדע את עומק חיינו. לכן מבשרנו נחזה א-לוה, ומהא-לוה נוכל להבין טוב יותר גם את בשרנו.

חבל לוותר על כל הטוב שהתגלה על ידי הבנת האדם את עצמו, אולם לא פחות מכך חבל להסתפק רק בזה. שילוב נכון של שני הלימודים כשתי קומות, קומת דרך ארץ אנושית בה לומד האדם על עצמו מעצמו, וקומה ישראלית ייחודית בה לומד האדם את עצמו מתוך הבנתו את האלוקים. והאור החוזר המאיר מכך את חייו על כל רובדיהם יוביל לתיקון שלם יותר של הנפש ושל החיים.

שילוב כזה בצורתו המושלמת עדיין לא פגשתי, אך כבר הנצו ניצניו ובעזרת ה' עוד יגדל ויתן פרי בארץ החיים.

המבדיל בין אורות לכלים

הרב דניאל כהן

בית מדרש העץ, בת עין

החסידות באה להפגיש את האדם עם עומק הטוב שבו, לדעת שנשמתו טהורה ושהטוב שבו הוא ביטוי לדבקותו באלוקים. הידיעה שה' אחד אומרת שאני עצמי גילוי אלוהי, שה' הוא לא רחוק מאוד אלא קרוב מאד. התבוננות בדברים אלה יוצרת שמחה בלב, התעלות והתעוררות נשמתית.

אבל כדי לחוות, להרגיש ולהקשיב פנימה בקשב פתוח צריך להסיר מועקות, דאגות, חרטות, חסימות רגשיות שבאות מאירועים קשים, אכזבות, אמונות שליליות ומוטעות על העולם ועל עצמנו. כדי לבנות עולם פנימי שמסוגל לאהוב גם את ה' וגם את האדם צריך גם להיות פתוח לאהבת השני, לא לפחד שמא אהפוך לקטן יותר מפני הקשר, או שאם אפגע עולמי ייחרב. הפסיכולוגיה פיתחה גישות וכלים שרבים מתוכם עוזרים בתחומים אלה.

הפסיכולוגיה בעיקר עסוקה במודעות עצמית, הגדלת מרחב החופש להרגיש ולעשות. היא לא עוסקת בהתעלות נשמתית, אהבת ה' או בזיהוי שורשנו האלוהי. היא תשאף לכך שהאדם יהיה שמח, אבל היא לא תחבר את השמחה הזאת לשורשו בשמחת ה' בבריאה. היא תפעל לעזור לאדם לאהוב, אבל את שורש האהבה בה', באהבתו לנבראיו שמתגלה בליבו של האדם היא לא תחשוף. אלה עומדים בתחומה של התורה והחסידות.

בחוויה שלי הן עשויות להשלים האחת את השניה. אהבת ה' לא יכולה להתגלות אם לא נעבוד בשביל לשחרר חסימות רגשיות בין-אישיות, כמו שאמרו הקדמונים, שאדם שלא יודע לאהוב אישה במלוא לבו לא יוכל לאהוב את בוראו. אדם שלא מודע לשנאה עצמית שיש לו לעצמו לא יוכל לאהוב את מי שעשה אותו. הפסיכולוגיה תוכל לסייע לו לגלות שנאה זאת ותתרום לפתרונה, אבל היא לא תביא לאהבת ה', וגם לא תוכל להביא את האדם לאהבת עצמו באמת. רק התורה מביאה אותנו לאהבה שהיא מושרשת בכך שאנחנו גילוי של אור ה' וטובו.

בזכותכם

ננצח!

החיילים שלנו
נלחמים בשביל כל עם ישראל,
אנחנו פה כדי לתת להם כח!

דווקא עכשיו, כשאנחנו כל כך קרובים ליעד,
זה הזמן להירתם ולתרום. כל תרומה מוכפלת פי שניים.

התגייס עכשיו, אנחנו צריכים אותך!

לתרומות חפשו בגוגל 'מחיל אל חיל'

055-6654687 | tzalash.org.il | טל.

• סיורי מסכתות • שמחה יום א' • צלש לחייל הבודד • קידושא רבאק

פרשת וירא | אלוקים ועובדי האורח

שוב קבלת אורחים, פנייה אל "אדוני" והצעה לרחוץ רגליים. במקרה הזה, ההקשר אינו מספק סיבה לחשוב שלוט מדבר אל אלוקים, ונראה ברור ש"אדוני" הם המלאכים. בדרך זו הולכים תרגומים רבים של התורה ללעז, כאן וגם בפרק יח.

לעמימות הפרשנית הזו יש השלכה הלכתית. אם "אדוני" הוא לשון קודש, חלה קדושה על כתיבת הפסוק הזה, על הקלף שהוא כתוב עליו ועל קריאתו, קדושה שעמה דינים מיוחדים. ההלכה נדרשה אפוא לסוגיה הפרשנית שלנו. היא קבעה שבפסוק של לוט "אדוני" לשון חולין, ואילו בפסוק שבפי אברהם – קודש.

מכאן ששיעור הדברים בפתיחת פרשתנו הוא כזה: ה' נראה אל אברהם; אברהם רואה שלושה אנשים ניצבים עליו, רץ לקראתם, משתחוה, פונה לה' ואומר לו: ברשותך, אלוקי, אם נא מצאתי חן בעיניך אל נא תעבר מעל עבדך, כלומר חכה עד שאכניס את האורחים. ואז, כמעט בנשימה אחת, פונה אברהם לאורחים ומציע להם לרחוץ רגליהם, לנוח ולאכול. כך מבינה הגמרא, ומכוננת עקרון יסודי: "גדולה הכנסת אורחים מהקבלת פני שכניה". אברהם היה צריך לבחור בין התגלות אלוקית לבין הכנסת אורחים שהוא סבר שהם "אנשים", ובחר באפשרות השנייה. אלוקים נענה לבקשתו, וחיכה עד שאברהם יגמור לטפל באורחיו.

הייתכן? האין זו חוצפה, שלא לומר כפירה, להעדיף טיפול בצורכי שעה של בני אדם משמיעת דבר השכינה? בחירתו זו של אברהם מלמדת אותנו עיקרון חשוב. עובדי האלילים בזמנו סגרו לשמש ולירח ולכוחות הטבע כלאולות. הם העריצו את הכוח ואת בעליו. אברהם, לעומתם, ידע שאלוים נמצא לא בטבע אלא מעבר לו. יש בכל היקום רק דבר אחד שאלוים נתן בו את צלם דמות תבניתו: האדם. כל אדם, רב אוניס וחסר אוניס כאחד.

כוחות הטבע הם אימפרסונליים, כלומר לא אישיים, חסרי פנים וזהות. הם "משהו", לא "מישהו". ולכן מי שעובד אותם סופו שיאבד את אנושיותו שלו. כמאמר משורר התהלים, "עצביהם כסף וזהב מעשה ידי אדם. פה להם ולא ידברו, עינים להם ולא יראו, אַזְנִים להם ולא ישמעו... כמוהם יהיו עשיהם, כל אשר בטח בהם". מי שסוגד לכוחות אימפרסונליים אינו יכול להישאר פרסונלי, להישאר אנושי וחומל, נדיב וסולח. אמונתו באל פרסונלי, כזה שאפשר לומר לו "אתה", היא-היא הגורמת לנו לקדש את כבוד האדם.

אברהם, אבי המונותאיזם המוסרי, ידע אמת פרדוקסלית: לחיות חיי אמונה פירושו לראות את חותמו של אלוים בפניו של האדם הזר. קל לקבל את פני השכינה כשהיא מתראה בפניו כאלוים; אך קשה להבחין בה, בשכינה, כשהיא מסתתרת מאחורי פניהם של שלושה עובדי אורח אלמונים. זוהי גדלותו של אברהם. הוא ידע שעבודת אלוים והכנסת אורחים דבר אחד הן ולא שניים.

רבי שלום מבעלז, בעל דובר שלום, העיר בספרו הערה יפהפיה על פרקנו. בפסוק ב מתוארים שלושת האנשים "נִצְבִּים עָלָיו", על אברהם – והנה בפסוק ח, כשאברהם משרת אותם ומאכילם, הוא מתואר כ"עֹמֵד עֲלֵיהֶם". היחס התהפך. תחילה, האנשים היו גבוהים מאברהם, שהרי הם מלאכים והוא רק אדם. אך כשהאכילם והציע להם קורת גג – נעשה גבוה אפילו ממלאכים.

חז"ל בחרו באפשרות הרדיקלית ביותר משלוש האפשרויות להבין את מבנה פרק יח: האפשרות שמדובר בסיפור אחד רצוף, שבו מעשה של הכנסת אורחים קוטע לשניים התגלות אלוקית ומשעה אותה לזמן מה. בעשותם זאת, הם עוררו אותנו להבין עיקרון העומד ביסוד חיי האמונה: אנו מכבדים את אלוים דרך כיבוד צלמו, האדם.

שלושה חלקים יש בפרק יח, הפותח את פרשתנו, וטיב היחסים ביניהם אינו ברור. ישנו הפסוק הפותח, "וַיֵּרָא אֵלָיו ה' בָּאֵלָנִי מִמָּרָא וְהוּא יֹשֵׁב פֶּתַח הָאֵהָל כַּחַם הַיּוֹם"; אחריו בא האירוח של ה"אנשים", המתגלים כמלאכי ה', באוהל אברהם, וקבלת הבשורה מפיהם על הריונה הנסי של שרה; ולבסוף, הדו-שיח בין אלוים לאברהם על גורלה של סדום. שלושה חלקים הנשזרים לסיפור אחד: האם לפנינו סצנה אחת, שתיים או שלוש?

שלוש היא התשובה הפשוטה. תחילה נראה ה' לאברהם אחרי ברית המילה – ביקור חולים, כדברי רש"י. אחר כך באו האורחים. וההתמקחות הנועות על סדום – גם היא אירוע לעצמו.

הרמב"ם במורה הנבוכים (ב, מב) עונה: שתי סצנות. לדעתו, התגלות ה' לאברהם בפסוק הפותח אינה אירוע לעצמו, אלא כותרת לשני החלקים הבאים בפרק, המפרטים את תכניה של ההתגלות.

ואפשר גם לומר שלפנינו אירוע אחד מתגלגל. ה' מתגלה לאברהם, אך בטרם יתחיל לדבר רואה אברהם את עובדי האורח ורץ לארחם. משעזבו, הוא חוזר לה', ושומע ממנו על הצפוי לסדום.

בתשובה שנבחר גלומה הכרעה פרשנית נוספת: אל מי פונה אברהם באומרו עם הגעת האורחים, "אֲדֹנָי, אִם נָא מְצָאתִי חָן בְּעֵינֶיךָ אֶל נָא תַעֲבֹר מֵעַל עַבְדְּךָ; יָקָח נָא מֵעַט מִיָּם וַרְחֲצוּ רַגְלֵיכֶם..."? האם זוהי לשון קודש, או לשון חול של פנייה לאדונים האורחים?

עמימות דומה באשר לפנייה שכזו מופיעה בתחילת הפרק הבא, כאשר שני המלאכים, מאורחיו של אברהם, באים לבקר את לוט בסדום. לוט משתחוה לקראתם אפיים ארצה ואומר, "הִנֵּה נָא אֲדֹנָי, סוּר וּנָא אֶל בֵּית עַבְדְּךָ וְלִינִי וַרְחֲצוּ רַגְלֵיכֶם וְהִשְׁכַּמְתֶּם וְהִלַּכְתֶּם לְדַרְכְּכֶם" (יט, ב).

סובלים מבעיה בריאותית? אתם לא לבד...

בואו להכיר את הרפואה העתיקה בעולם. משחר ההיסטוריה רפואת הצמחים הייתה לכלי טיפולי חשוב ובסיסי בחיי הקהילה המסורתית.

אם גם אתם מאוכזבים מפתרונות הרפואה המערבית אנו מזמינים אתכם אלינו ל"מרפאה הטבעית".

באמצעות אבחון אישי אנו מתאימים עבורך הרכב צמחים ייחודי לטיפול במגוון רחב של בעיות (כולסטרול גבוה, סוכרת, בעיות עיכול, עייפות כרונית, דיכאון, גיל המעבר, מחלות חורף, ילדים ועוד...)

"המרפאה הטבעית" בראשות אמיר לוי N.D.C.L.H נטורופת מומחה לצמחי מרפא מסורתיים, מרצה ומטפל בכיר ב"מכון וינגייט", יועץ לאורח חיים בריא ובעל ניסיון קליני ואקדמי רב שנים.

נאות אילן כר ליסוד את בריאותך.

לקביעת פגישה במרפאה במושב מבוא חורון:
08-6216912 / 052-3204063
Medicalherbs.co.il

שבת חיי שרה שבת חברון

3 סעודות מפוארות כיד מלך באוהל חב"ד חברון
בתשלום מסובסבד 99 ש"ח (מחיר מלא 380 ש"ח)

יש שחר ■ אספי קרדש

שימו לב להסדרי האירוח:

אורחים מגיל 18 ומעלה מחזמנים לאירוח הציבורי (בתשלום, ההרשמה חובה): לינה בבתי הספר, ארוחות מלאות בחדרי האוכל.

ניתן להקים אוהלים ולמקם קרונות בגנים ובחניונים בחברון (אין צורך להרשם).

בני-נוער בקבוצות מאורגנות בלבד בליווי מורים או אחראים מחזמנים לפנות למטה האירוח.

הסעות בתשלום מירושלים, בניני האומה, בשעה 13:30. הרשמה מראש חובה לאור נסיון העבר, כדי למנוע חילול שבת, אנו ממליצים ומבקשים מהציבור להקדים להגיע כבר בשעות הבוקר ולא יאוחר מהשעה 13:30

השנה תותר כניסת רכבים וקראונים לחברון עד יום חמישי בלילה, לאחר פריקת הרכב, יש להחנות את הרכב בחניונים בקרית ארבע.

שירות הסעות חנם מחניון הרכבים הפרטיים בקרית ארבע למערת המכפלה וליישוב היהודי בחברון ביום שישי מ-9:00 15:00

לאור נסיון העבר, מומלץ להקדים, ברוכים הבאים!

מספר המקומות מוגבל

עם ישראל אוהב את שורשי

עם ישראל אוהב את חברון

כולנו עולים להזדהות, לתמוך, להכיר

ולהיות שותפים במשימה הגדולה של

בניין עיר האבות והאמהות!

במהלך השבת יתקיימו שיעורים,

הרצאות ודיונים

כ"ד-כ"ה חשוון 2-3/11

בתכנית

תפילות ברוב עם החזן דב הלר וחזנים נוספים, קבלת שבת בנוסח קרליבך, עונג שבת ומפגשים עם רבנים, שרים, חכמים ואישי ציבור, סיורים באתרי חברון, התועדות חסידית באוהל חב"ד חברון עם רבני חב"ד, הרצאות מרתקות ועוד.

כניסה מיוחדת למערת עתניאל בן קנז.

מערת המכפלה פתוחה כולה ליהודים, כולל אולם יצחק!

להרשמה בקלות (חובה) www.2hebron.co.il

בין השעות 9:00-17:00 מטה אירוח 9965333 - 02 שלוחה 3

האירוע בסיוע
המשרד לשרותי דת

Hebron Fund | היישוב היהודי בחברון | חב"ד חברון | מנהלת מערת המכפלה | קרן מורשת מערת המכפלה | המועצה הדתית קרית ארבע - חברון | ועדה מוניציפלית חברון | הכנסת אורחים חברון | לזכות חיים צבי בן שולמית

הלכות שבין חברו למקום

בצבא, בקמפוס, בעבודה או בכלל במשפחה? מתי שלא התחלתם לחיות עם חילונים ברמה זו או אחרת, ראיתם איך צצות שאלות הלכתיות מסוג אחר < להחמיר בכשרות או בהלבנת פנים? איך יוצאים נכון מסיטואציות מביכות ואיך יודעים איזה מענה יהיה קידוש ה' או חילול ה'? < ספרו של הרב **אברהם וסרמן**, 'רעך כמוך', עושה סדר בתחום שהפך למקצוע תורני - הלכות יחסי דתיים-חילוניים

בניה זית

ש בת קודש בצהריים, עוצרת לידי מכונית בחריקת בלמים: "סליחה אדון איפה פה המגרש? אני צריך ת'משחק של מכבי". מחשבות מתחילות לרוץ במהירות 'מה אומרים, געוואלד מה אומרים? אולי לשחק אותה שאני לא מבין עברית? אולי לצעוק שאבעס...' בסוף עניתי: "שמע, אני לא בטוח איך הכי טוב, אולי משם אולי משם - תנסה לשאול מישהו אחר".

סיטואציות כאלה ודומות להן ממלאות את חיינו, מאז החלה לפני כמאתיים שנה תופעה של חילון מאסיבי בעם ישראל. המצב שבו החילוניות היא אורחת קבועה בחברה, גורם לאדם דתי דילמות הלכתיות קשות: מה עושים כשחילוני מוזג כוס יין, מושיט יד ללחיצת יד לאישה, בא להצטרף למניין ועוד ועוד. הסיטואציות הללו רבות ומורכבות, ומעורבת בהן מידה רבה

של חוסר נעימות. אני זוכר שכילד, הייתי בשבת בר-מצווה של בן דוד שלי, ופתאום באמצע השבת ניגש אלי חתן הבר-מצווה בבהילות, דוחף לידי שטר של 50 ש, ואומר לי: "תעשה עם זה משהו! השכנה החילונית הביאה מתנה באמצע שבת, תתקע את זה איפשהו!" המקרה הזה הסתיים אמנם בשלום, אבל לא תמיד הדברים פשוטים כל כך.

בחיים הציבוריים, הדברים מורכבים עוד הרבה יותר. חדשים לבקרים ניתן לשמוע על סערות ציבוריות סביב נושאים הלכתיים השנויים במחלוקת, כאשר כל ציבור נלחם על הצד שלו וצריך להגיע להסכמות. פוסקי ההלכה בדורות האחרונים עסקו רבות בנושאים האלה בספרות השו"ת והפסיקה, אלא שכדרכה של תורה, דבריהם פוזרים בספרים שונים זעיר שם וזעיר שם. 'רעך כמוך' - זה שמו של ספר הלכתי שמאגד בתוכו את מרבית הנושאים ההלכתיים השייכים לחיכוך בין דתיים לחילונים. המחבר, הרב אברהם וסרמן, רב קהילת 'גבורת מרדכי' בגבעתיים וראש כולל ההלכה

בישיבת רמת גן, כתב את הספר לפני כעשר שנים, וכעת מוציא לאור מהדורה חדשה ומעודכנת. הרב וסרמן עוסק שנים רבות בנושאים הללו, ובספר הזה הוא מסכם פרי עמל רב הנותן מענה הלכתי מקיף לשאלות המתעוררות בתפר שבין חילונים לדתיים.

בדיוק אכלנו

הספר דן במעמדו ההלכתי של החילוני – האם הוא 'תינוק שנשבה', שוגג, אנוס, או אולי מזיד. לאחר מכן הוא עובר לדון בנושאים ספציפיים יותר: הלכות בית כנסת – צירוף למניין, עלייה לתורה ושליח ציבור, הלכות עדות, דין 'לפני עיוור', מצבים שונים בהלכות שבת ודיני צניעות. החלק האחרון מוקדש לסוגיות הציבוריות הטעונות של שמירת השבת הציבורית, קבורה כהלכה ועוד.

מה הוביל אותך לכתוב הספר דווקא בנושא הרגיש הזה?

הרב אברהם וסרמן

הספר יצא לאור לראשונה לפני עשר שנים, האם יש שאלות ומצבים שנידונים כיום ולא היו אז?

"רוב השאלות והתשובות עליהן נשארו כשהיו, אך במשך השנים נעשו בידי גורמים מסוימים צעדים מרחיקי לכת שמטרתם לכאורה קירוב ואחוזה, ללא התחשבות מספקת בעקרונות ההלכתיים ושמירתם המוקפדת. הדבר בא לידי ביטוי בפרק שהוספתי אודות אירוח אצל משפחה חילונית, בו הצבעתי על שלל האתגרים העומדים לפתחנו אם נרצה לאכול ממטבח שכשרותו לא ברורה, באופן שלמעשה אפשרות זו כמעט ואינה ניתנת ליישום לשומר ההלכה.

"סיפר לי אברך משיבת רמת גן, שבמסגרת הפעילות של 'להאיר את העיר' יצאה קבוצת אברכים ובחורים מהישיבה לערוך מלווה מלכה וחנוכה בית אצל משפחה חילונית. כמובן שהמארכת הכינה ארוחה כיד המלך, ומאוד רצתה שגם הם יאכלו. ברוך ה' הם הצליחו, אמנם בקושי, להתחמק באלגנטיות, כך שהיא רק ארזה להם אוכל לדרך, אוכל שכמובן אחר כך לא נאכל. אין שום היתר לאכול אצל מישהו שכל המטבח שלו בחזקת טרף. ישנן כל כך הרבה

"שמירת ההלכה אינה פוגעת באיש. לא שבת ולא כשרות, לא תפילה ולא טהרת המשפחה. אם מישהו נפגע - סימן שההתנהגות של שומר ההלכה היתה בוטה בלי קשר לעצם שמירתה, או לחילופין רגישות יתר לא מוצדקת של הצד הנפגע. גם כשצריך לסמוך על דעות מקלות, כדי שלא לפגוע - זו עדיין שמירת הלכה שבעצמה מתחשבת במצבי שעת הדחק.

בעיות שיכולות להיות בכשרות המטבח, ואי אפשר לסמוך גם על מי שמצהיר ששמר את כל הכללים, כיון שפעמים רבות מתוך חוסר ידע הוא מטריף את האוכל.

"הרצון להדדיות באירוח משפחות אינו יכול להתממש לגמרי בצורה הפשטנית של העניין. הדרך הנכונה ביותר לקיום הדדיות כזאת היא, שכאשר המשפחה החילונית מארחת היא תזמין קייטרינג כשר וישתמשו בכלים חד פעמיים. כך נחסכים מוקדי ספק רבים, כגון ירקות עלים בהם חשש לחרקים, תרומות ומעשרות, טבילת כלים, ועוד. הגישה שבאה בשם הרצון לאחדות אך בדרך עלולה לדחוק ואף לבטל את עקרונות חיינו ההלכתיים – בעייתית מאוד, ובסופו של דבר לא מובילה לאחדות של אמת. אחדות תיתכן רק כאשר כל צד שומר על אופיו המיוחד, וביחד מוצאים נקודות חיבור של קשר ושיתוף ללא ויתור על הייחודיות."

בספר נוסף פרק חדש שדן אודות מקרה בו מכונת של אדם דתי חוסמת רכב של שכן חילוני המעוניין לנסוע בשבת. הפרק הזה נכתב בעקבות שאלה מעשית בה נתקל הרב וסרמן כשקרוי משפחה באו להתארח אצלו בשבת, ובטעות כמעט חסמו את אחד השכנים לשבת שלמה.

לא הכל פתיר

מספרים שכשהרב אשכנזי ('מניטו') לימד שיעורים לחילונים, הוא שאל את הרצ"ה אם צריך שהשיעורים יהיו בהפרדה, אלא שאז יבואו פחות אנשים. הרצ"ה ענה: 'הם עדיין לא בר מצווה!' האם יש מקום לקולות הלכתיות מיוחדות כאשר עוסקים בקירוב רחוקים?

"אף שקירוב רחוקים אינו נדון בספרי באופן ממוקד, בסוגיות רבות אני מתייחס למצבי דיעבד המצויים גם בתהליך קירוב רחוקים. נושא זה עדין במיוחד ואי אפשר לקבוע בו מסמרות. ככלל אפשר לומר, כי שיקול דעתו של המדריך מורכב משני חלקים – ההלכה וההכרת המציאות. ודאי שתמיד נעדיף להקדים את קיום ההלכות החמורות שחיובן מן התורה, ואילו את ההלכות דרבנן נשאיר לשלב מאוחר

"ראשיתו של הספר בשאלות מעשיות שנשאלתי. מישהו שאל האם כשהוא מארח את בן משפחתו החילוני עליו להקפיד שלא יפתח את בקבוק היין, שלא ימוזג ואף שלא יעביר את כוס הקידוש לאחרים לאחר שהוא שתה? אחר בא להתייעץ האם מותר לו להשתתף בהלוויה חילונית של קרוב משפחה, שנעשית שלא לפי ההלכה והמנהג המקובלים? שאלות אלה ונוספות נשאלות פעמים רבות במצב של סערת רגשות, חשש, והתנגשות לכאורה בין המחויבות לשמירת ההלכה לבין הערך של שלום-בית או שלום המשפחה ויחסי הקרבה. כשחיפשתי להן תשובות בספרות הפוסקים – היה עלי לעמול הרבה כדי לקבץ מקורות רבים ומפוזרים. גם לאחר מלאכת האיסוף, לחלק מהשאלות לא מצאתי תשובות ממוקדות בספרות השו"ת. כשנוכחתי לדעת שהנושא טרם גובש לחיבור אחד – יצאתי לדרך."

למי מיועד הספר? ללמדנים ופוסקים, או גם לאדם מן השורה שמחפש הדרכה בנושא?

"שאלה זו העסיקה אותי הרבה. מצד אחד – רציתי לחבר ספר שייתן מענה לשואלים, בשפה בהירה ובקיצור. מן הצד האחר, לא יכולתי שלא לפרט את הסיבות והמקורות שהובילו למסקנה. בנוסף, כל ספר הלכה העוסק בנושאים חדשים, מחוייב להביא את מקורות הסוגיה, לדון בהם ולבסוף להסיק מסקנה מבוססת. הפתרון שמצאתי בנוי על שלושה מרכיבים: הצגת הסוגיה בשפה עברית עכשווית, פירוט הסוגיה ועקרונותיה בבחירות ממקורותיה ועד לפוסקים, וסיכום בסוף כל פרק – ההלכה למעשה. כך, המחפש רק את ההוראה המעשית ימצא את מבוקשו בקלות בסוף כל פרק, והמעוניין להתחקות על שורשי הפסק – יוכל לעיין בפרק עצמו. הלמדן והפוסק יבחן בעצמו את הדברים וישקול אם הוא מסכים להם, ואף יגיב ויפנה אלי בקושיה או בסיוע למה שכתבתי, כדרכה של תורה. התגובות שמשמחות אותי ביותר הן דווקא של אנשים ללא רקע ישיבתי, שבאים ודנים איתי על הכתוב בספר, תוך שמציינים שקראו את כל הפרק שנכתב והבינו את העקרונות והמסקנות."

למצוא את הנקודה

האם במדינת ישראל של היום, הסביבה החילונית מקבלת יותר בהבנה שומרי הלכה או שתופעת ה'אנטי' הולכת וגדלה?

"רוב הציבור מקבל בהערכה שומרי הלכה, ובחלק גדול מהמקרים הוא עצמו מתעניין ומבקש לדעת כיצד לקיים חלק מההלכות. ישנו מיעוט קולני שבתקופה האחרונה משמיע את קולו בעוצמה, ונלחם באגרסיביות בכל עניין יהודי שעד כה היה מובן ופשוט לכל. כשהרב גורן היה רב צבאי ראשי, בכל אלול ותשרי הוא היה מקיים מסע התעוררות מתוקשר בבסיסי צה"ל בכל הארץ, ואיש לא דבר על 'דתה'. זאת למרות שבאותו הזמן אחוז הדתיים בארץ בכלל ובצבא בפרט היה נמוך בהרבה ממה שהוא כיום".

הרה"ג ר' אשר וייס אומר, שאת ר' משה פיינשטיין שאלו כיצד ינהג הורה דתי שצריך לגור אצל ילדיו החילוניים, ואילו היום שואלים על הסיטואציה ההפוכה. הרב מסכים שזה המצב כיום?

"יש שינוי במינון התופעות, אבל גם היום וגם אז היו ילדים חילוניים שגדלו בבתים דתיים וההורים נדרשו להתמודד עם אותן בעיות. לפני כמה שנים פנה אלי יהודי בכאב לב וסיפר שבתו שגלשה מהדרך עברה לגור בשכירות במקום רחוק, הוא עדיין מעוניין שתאכל אצלו בשבתות אלא שיש לחשוש שתבוא במכונית. עניתי לו, כפי שגם כתבתי בספר, שיוזמן אותה לשבת מלאה ובאופן שאכן יוכל לארח אותה, ואם תבוא במכונית – לא הוא שהכשיל אותה. יחד עם זאת יש לשקול שיקולים נוספים, שהרי לא רק איסור 'לפני עיוור' או סיוע לעברה עומדים לפנינו, בייחוד אם יש עוד ילדים קטנים בבית והדבר עלול להשפיע עליהם באופן שלילי. כתבתי גם פרק שבעבר כמעט ולא היה מעשי – התנהגות ילדים חוזרים בתשובה עם הורים חילוניים".

הרב נמנה על תלמידי הרצ"ה ובוגר 'מרכז הרב'. האם השייכות לבית המדרש הזה השפיעה על המסקנות ההלכתיות שבספר? רב חרדי היה כותב אחרת? ועוד שאלה דומה: באופן כללי נראה שרבנים ספרדים יותר מחבקים ומקבלים. האם רב ספרדי היה כותב מסקנות אחרות?

"לאחרונה נשאלתי האם הפסקים בספר הם רק לאשכנזים או גם לספרדים, ועניתי שהוא מתאים לכולם. מי שמעיין במקורות שהבאתי, הכוללים רבנים מהונגריה ועירק, גרמניה ומצרים, ארה"ב ועוד, ייווכח שהבדלי הגישה אינם תלוי גאוגרפיה או עדה. דווקא בשו"תים של פוסקי הונגריה, גרמניה וארה"ב, שם המאבק בין רפורמים לאורתודוקסים היה חריף במיוחד, נמצא לא מעט קולות ורצון לקירוב כשהדבר אפשרי על פי ההלכה. כך בעלייה לתורה, במגע ביין ועוד. הדעה שהשתרשה בציבור כביכול הפסיקה הספרדית מקלה והאשכנזית מחמירה – בטעות יסודה, ויש הוכחות רבות לכך. מה שנכון הוא שבארצות המזרח החיכוך בין אורתודוקסים לרפורמים היה קטן מאוד, ולכן לא היו מאבקים חריפים כמו באירופה. במקומות שבהם הרפורמה היתה לוחמנית – גם רבני המזרח יצאו למאבק נחרץ".

"יחד עם זאת, ודאי ששיטתו של אוהב ישראל הגדול, מרן הראי"ה קוק, משפיעה ומדרבנת לחפש את נקודת החיבור והשלוש שבין כל חלקי העם. דבר זה בא לידי ביטוי הן בהגדרת היחס ההלכתי העקרוני לחילוניים והן בהתנהלות המעשית". ■

יותר. אך המציאות מכתובה פעמים רבות סדר אחר, לפי יכולת הקיבול של המודרך. ככלל, יש להיזהר שפסיקות במצבי דיעבר לא יהפכו להתנהגות קבועה. כך למשל, במקרה של לחיצת יד בין איש לאישה, ציינתי כי אף שלעתים יש היתר משום כבוד הבריות ומשום שאין זו נגיעה של חיבה, הרי שאין להפוך התנהלות זו לנוהג אלא לנהוג בה רק במקרים בודדים, כשהערכת המצב היא שהצד המושיט ייעלב ולא יקבל הסבר שאנו "שומרים נגיעה".

האם יש מקום להקלות בהלכה, כאשר שמירתה עלולה לפגוע באדם חילוני?

"שמירת ההלכה אינה פוגעת באיש. לא שבת ולא כשרות, לא תפילה ולא טהרת המשפחה. אם מישוהו נפגע – סימן שההתנהגות של שומר ההלכה היתה בוטה בלי קשר לעצם שמירתה, או לחילופין רגישות יתר לא מוצדקת של הצד הנפגע. גם כשצריך לסמוך על דעות מקלות, כדי שלא לפגוע – זו עדיין שמירת הלכה שבעצמה מתחשבת במצבי שעת הדחק".

"סיפר לי תלמיד על בעלת תשובה טרייה ששמעה לראשונה שיעור הלכתי מקיף על חגי תשרי. כל דבר חדש שהיא שמעה הכניס אותה לפאניקה גדולה יותר, בגלל דאגה שההורים שלה לא יסכימו לקבל את כל השינויים האלה אצלם בבית. בסוף השיעור היא ניגשה לרב בכי גדול. הסוף היה טוב... הרב נתן לה עידוד והדרכה מפורטת איך לכלכל את צעדיה, וברוך ה' הדברים התקבלו אצלם יפה. אין צורך למהר ולחפש דעות מקלות. את רוב הבעיות הפוטנציאליות בקשרי-אנוש אפשר לפתור בשיח נכון ובהתנהלות מכבדת וקשובה".

הרב יכול לתת 'טיפים' איך אפשר בזמן אמת להסביר בצורה טובה את הבעיות ההלכתיות לאדם שלא מכיר כלום?

"ההלכה אינה יוצרת לנו 'בעיות'. היא דרך חיים קדושה ועילאית שאנו שמחים לקיים בכל זמן. כשזו הגישה – אין גם לחץ ל'פתרונות הלכתיים', כביכול ההלכה צריכה לספק לנו דרכים כיצד יהיה לנו נוח בכל מקרה. פעמים רבות אני מדגיש לשואלים שלא כל דבר ניתן ל'פתרון', כפי שיש מאכלים שלא נאכל ומלאכות שלא נעשה בשבת.

"בנוסף, משימתו הראשית של מורה הוראה היא ליעץ לשואל כיצד לא להגיע להתנגשות בין ההלכה לעולם המעשי, ולבודק איתו דרכים אלטרנטיביות. כיון שראיתי שעיקרון פשוט זה נשחק בשנים האחרונות, הוספתי והדגשתי זאת בהקדמה למהדורה הנוכחית וגם באחד הפרקים. רק בליט ברירה יחפש מורה-הוראה דרכים הלכתיות להתנהלות נכונה שלא כפי הנהוג, תוך הסתמכות על דעות מקלות המקובלות על פוסקי הדורות. כך ראיתי ולמדתי אצל מורנו ראש הישיבה והרב הראשי לישראל ר' אברהם שפירא זצ"ל, הן בשנים שלמדתי ב'מרכז הרב' והן כשהתייעצתי עמו בשאלות שונות מאוחר יותר, בתפקידי כמורה-הוראה".

שפת הדיבור ותבניות חשיבה

מתוך הספר

וזאת למודעי: ההגדרות הרווחות – "דתי" ו"חילוני" – יוצרות בעיית ניכור בין חלקי העם השונים, ולעתים אף איבה של ממש. על מדוכה זו כבר ישב מרן הראי"ה קוק זצ"ל במאמרו "למסע המחנות" ("היסוד" כ"ו אלול תרצ"ג, מאמרי-ראי"ה עמ' 76). שם הוא מביע את צערו על הגדרות אלה, המפרידות בין חלקים שונים בעם וגורמות לכל צד להתבצר בעמדתו, שהרי הוא "שייך" למחנה מסוים. הניכור גדל והיריבות מעמיקה והולכת, עד אשר "כמו קיר ברזל עומד לפנינו בין מחנה למחנה" (שם).

הפרדה זו גורמת גם לקיפאון מחשבתי ומעשי, שכן כל צד חושב את האחר לפגום ואת עצמו למושלם. נמצא שמאלה ומאלה לא נוכל לצפות שיחזרו בתשובה. החילוניים סבורים שכיוון שהיא מצווה והם פרקו עול מצוות – הרי שאינה מוטלת עליהם. הדתיים סבורים שהתשובה לא נועדה אלא לחילוניים, שהרי הם ורק הם החוטאים. אבל האמת היא שהכל צריכים לשוב בתשובה, כל אחד על חסרונותיו.

בסוף המאמר מציע הרב קוק "להסיר את שמות הבעלים הללו מעל מחנותינו" (ביטוי מושאל מדברי הושע ב, ט), ולשוב להגדרה המקובלת בעם ישראל מאז ומתמיד: "צדיקים, בינונים ורשעים" – שלמרות הבדלי הדרגות ביניהם אינם נפרדים למחנות שונים ואף מתלכדים לכלל צבור אחד.

יש להוסיף ולומר כי לא רק נזק של פירוד יש כאן. הגדרות אלה אינן משקפות כלל את המציאות. רבים מאלו שמוגדרים חילוניים שומרים חלק זה או אחר של מצוות התורה – כגון שבת, כשרות ועוד. חלקם הגדול אף מאמין בה' ובהשגחתו. באותה מידה יתכן ונמצא מי שמגדיר עצמו דתי וחובש כיפה, אך בפועל מקיים פחות מצוות מרעהו ההולך גליי ראש.

מאז כתב הרב קוק את דבריו עברו למעלה משבעים שנה ודעתו טרם נתקבלה, אדרבה המושגים "דתי" ו"חילוני" קנו להם אחיזה של ממש. למושגים אלה תרומה שלילית ניכרת למערכת היחסים בין הצדדים, שהלכה ונעשתה קשה ומייסרת ברבות השנים, כש"קירות הברזל" הלכו וגבהו. לכן, בעל כרחי וכאנוס על פי הדיבור הרווח, אשתמש בלשון המורגלת: "דתיים וחילוניים".

כאן מקום אתי להוציא מדעת הסוברים לרפא שבר עמנו על נקלה בדין זה של תינוק שנשבה, שכביכול אומרים להם תטהרו ואין עוד לדרוש ולחקור בסוגייה זו. אין זאת אלא מחמת שלא עיינו בסוגיות, ואינם יודעים שדין זה אינו רק קולא אלא גם חומרא בכמה הלכות (למשל בדין עדות קידושין, שאם נכשירנו הרי היא אשת איש, כפי שיבואר בפרק 'כשרות לעדות'). גם בדין מסייע לדבר עבירה, אם הוא תינוק שנשבה לא יחול עליו היתרם של הש"ך והדגול מרבבה, המובא בפרק 'דיון ומקרים שכיחים'. בנוסף, לא הכל תלוי בהגדרה זו אלא סוגיות רבות נוספות דורשות בירור לעצמן.

"לבנים נפלו וגזית נבנה"

"...ואנחנו, כאשר הייתה לנו עת,
השיבנו נחלת אבותינו"

בתכנית:

15:30 טקס במעמד:

יו"ר הכנסת מר יולי יואל אדלשטיין,
ראש המועצה מר אבי רואה,
רבנים, שרים ושותפים יקרים,
אוהבי ההתיישבות -
שלמעלה מעשור, יחד אתנו,
לא פסקו מתפילה ומאמצים
להתגשמות חלום בניין הקבע
של מגרון.

17:30 הרקדה עם הזמר
הראל טל ולהקתו

הציבור מוזמן
מומלץ להצטייד בלבוש חם

מתוך מבט
אל עבר נחלתנו המקורית
במרומי רכס מגרון,
אנו זוכים להתחיל ולבנות
את שכונת הקבע הראשונה
בישוב מגרון.

טקס הנחת אבן הפינה
יתקיים בע"ה
ביום חמישי כ"ג חשון התשע"ט
(1.11.18 למניינם)
בישוב מגרון.

(יחזקאל מו), כן הוא בגוף האדם, שכל האברים הם סתומים ומילה הוא הפתח. [שפת אמת]

הכל כולל הכל

ואדני יקן

עומק העניין בזה, כי מאמר הגמרא "הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים" (ברכות לג) הוא רק לפי גבול תפיסת שכל האדם, אבל באמת הכל בידי שמים – ואף יראת שמים, ורק בעולם הזה הסתיר ה' יתברך דרכו עד שנראה שאין יראת שמים בידו. וזו מידת יצחק אבינו, להכיר שאף יראת שמים הוא ביד ה' יתברך, ואף כל החטאים של ישראל הם בהשגחת ה' יתברך, כי על ידי זה יתגדל ויתקדש שמייה רבא, אך לא היה העולם ראוי לאור יקר כזה. ולכן הוצרכה שרה לאמור ואדני יקן, שנראה שמכחשת שאין הכל בידי שמים, ועל כן הוצרך שיתגלה לה כי אף יראת שמים – מידת יצחק – הוא בידו להוליד. ובלתי ההסתר הזה שנסתר מאתה, לא היה יצחק אבינו יכול להיוולד בעולם הזה. והבן כי עמוק עמוק הוא. [מי השילוח]

חוזר ועולה

ואיזה השפה לעלה

והכלל, שגם מקומות המטונפים ובתי עבודה זרה גם הם מקבלים חיות מהבורא יתברך שמו. ואף על פי שכבודו יתברך שמו רחוק משם, בבחינת "וכבודי לאחר לא אתן" (ישעיהו מב), עם כל זה הם מקבלים חיות מבחינת מאמר סתום, שהוא בראשית, שהוא בחינת כבוד עליון שהוא סתום ונעלם בתכלית ההסתרה, ומשם הם מקבלים חיות. וכשאדם נופל לשם ח"ו, אזי כשמתחיל לבקש ולחפש איה מקום כבודו – זהו תשובתו ותיקונו, כי חוזר ועולה אל הכבוד העליון הנ"ל שהוא איה מקום כבודו, שמשם המקומות הנ"ל מקבלין חיות מגודל ההסתרה. ועכשיו הוא חוזר ומדבק עצמו לקדושה זו ומקבל חיות משם, ועולה על ידי זה. וזה נחשב לקרבן עולה שמכפר על הרהור הלב, ועל ידי בחינת איה מקום כבודו הנ"ל, שמבקש ומחפש שם שבמקומות אלו, על ידי זה נתתן ונתכפר כנ"ל, ונעשה מזה בחינת קרבן עולה, בבחינת ואיזה השפה לעלה. וזה בחינת "בראשית – ברא תיש" (תיקוני זוהר), היינו השפה לעולה שנעשה מבחינת בראשית, שהוא מאמר סתום, בבחינת איה מקום כבודו. [ליקוטי הלכות]

בלי ניסים

וירא אליו ה'

אומרת הגמרא: "אורנו היום יום שלישי של מילה של אברהם היה, ובא הקב"ה לשאול באברהם" (בבא מציעא פו) – לבקר בחוליו. וקשה, מפני מה נתעכב הקב"ה ולא ביקר את אברהם בחוליו עוד קודם לכן?

ויובן על פי המבואר בחסידות שראוי שהשתדלות במעשה המצוות תהיה בדרך הטבע ולא בדרך נס, שכן עניינן של מצוות הוא להמשיך קדושה בתוך הטבע, ולכן צריך שיהיה קיומן על פי טבע. הדברים אמורים לא בקיום המצווה בלבד, אלא גם בהכנות הנעשות לקראתה וגם בתוצאות הנובעות מקיומה – שאין להשתמש בנס על מנת לסלק קשיים הכרחיים הכרוכים בקיום המצווה על פי הטבע, כי הדבר גורם חסרון בשלמות קיום המצווה. כך מסופר על האריז"ל, שהיה נמנע מלהתמקח על מחירן של מצוות, והיה משלם כאשר דרשו ממנו.

ועל פי זה יובן מה שביקר הקב"ה את אברהם ביום השלישי בלבד, שכן אמרו רבותינו ז"ל שעל ידי ביקור חולים באה רפואה לחולה, ועל כן לא בא קודם לכן, כדי שלא לסלק מאברהם את הקשיים הנובעים בטבע מקיום המצווה שזכה לקיים. [נאוצר ליקוטי שיחות]

ללמד על הגוף כולו

והוא ישב

הנה כל המצוות נעשות לפי שעה, ומצוות ברית המילה הוא קבוע באיש הישראלי בגופו, וכמו שכתוב "מבשרי אחזה" (איוב יט), שהוא דבקו שאינה מתבטלת לעולם. וזהו הרמז: וירא אליו ה' באלני ממרא והוא ישב – פירוש שתהיה הדבקות בקביעות, ביישוב. וזהו עיקר ברית מילה, שנקראת ברית על שום שנעשית ברית והתקשרות מחדש בין שני עניינים שהיו רחוקים זה מזה, כי הגוף כולו מרוחק מאור ה' יתברך, ובאבר זה נעשה קירוב ודבקות. והאמת היא שאבר זה יצא מן הכלל כדי ללמד על הכלל כולו, להודיע כי בפנימיות כל האברים מקורבים, ורק "החושך יכסה ארץ" למראית עין. וכשנתינה הרשות להסיר את הקליפה המכסה על הפנימיות מאבר זה, נתעוררה באדם כולו הפנימיות. וכמו בימי השבוע, שכתוב "שער החצר הפנימית... יהיה סגור ששת ימי המעשה וביום השבת יפתח"

הוויתור העמוק כדי להעניק לזולת

הפצת יהדות מתוך פרשת השבוע על פי תורת הרבי מלובליץ' מנחם ברונופמן

ב עמידתו הנוראה של אברהם מול הקב"ה, בעת תחינתו על אודות הפיכת סודם, אומר אברהם לקב"ה: הנה נא הואלתי לדבר אל אדני ואנכי עפר ואפר" (בראשית יח, כז). ולמדו חז"ל, אשר "בשכר שאמר אברהם אבינו 'ואנכי עפר ואפר' זכו בניו לשתי מצוות – אפר פרה ועפר סוטה" (סוטה יז, א).

"שכר מצווה" נמדד וניתן בהתאם לתוכן המצווה עצמה. מכאן, שאם חז"ל מדגישים במיוחד שתי מצוות מאוד מסוימות – אפר פרה אדומה ועפר סוטה – שניתנו לבניו של אברהם בזכות הכרתו ואמירתו העמוקה "ואנכי עפר ואפר", הרי שיש קשר מיוחד בין המצוות הללו לבין אברהם.

אז מה הקשר בין אברהם לאפר פרה ועפר סוטה?

ובכן, מידת אברהם הינה מדת החסד. כך מובא בספר הבהיר: "אמרה מדת החסד לפני הקב"ה, ריבונו של עולם, מימי היות אברהם בארץ, לא הוצרכתי אני לעשות מלאכתי כו', אברהם עמד שם במקומי".

מידת החסד של אברהם נבעה דווקא מתוך תחושת ענווה והתבטלות. מתוך שהרגיש את מקומו בעולם, ייקר והעריך מאוד את הזולת, עד שהשתוקק לתת לו ולעזור ככל יכולתו. עד כדי כך הגיעו הדברים, שאברהם אף היה מוכן להפסיד ברמה האישית, בעבור השפעת חסד לזולת.

וכאן מגיעה נקודת הדמיון למצוות אפר הפרה ועפר הסוטה:

גם בשתי מצוות אלו מורגשת בצורה בולטת נקודת הביטול העצמי האישית והנכונות למסור את הנפש ברוחניות לטובת הזולת:

במצוות פרה אדומה ישנו דין (משנה פרה פרק ד) על פיו "כל העוסקין בפרה אדומה מתחילה ועד סוף נטמאים". כהן שכל עסקו הוא עבודת הקודש, היה מטמא את עצמו כדי לטהר יהודי שני.

במצוות עפר סוטה – בשביל "לעשות שלום בין איש לאשתו אמרה תורה: שמי שנכתב בקדושה ימחה על המים" (שבת קטז, א). אין לך חילול הקודש יותר ממחיקה בידיים של שם ה', ובשביל מה מחיקה זו מתבצעת? למען שלום בין איש לאשתו.

מכאן אפוא ניתן גם ללמוד הוראה גדולה בעבודת ה', עד כמה צריכים להתייגע ולהתאמץ כדי לטהר יהודי, כדי להשפיע על הזולת, עד כדי מסירות נפש ויתורים אישיים בגשמיות וברוחניות.

יד שרה אהל

03-9543349

daatri@yadsarah.org.il

רקע כללי של המחלה
טיפולים מתאימים למחלה
מידע על תרופות ותופעות לוואי
טיפולים אלטרנטיביים
טיפולים חדשניים

עונה על שאלותיך
ומספק מידע רפואי
מקצועי ועדכני
על מחלות, תרופות
וטיפולים **חינם**

דעת
מרכז
מידע
רפואי

ת.ד. 52589 רמת גן < עורך: אהרני ברנשטיין > עיצוב גרפי: אליעזר מרגליות
לפרסום, תגובות, יצירת קשר והצטרפות למנוי הפצה: 052-4061065 • info@qarov.org • קרוב אליך

קרוב אליך
עלון שבועי לעבודת השם בדרך החסידות

אור ה'ממלא' ואור ה'סובב' שתי הארות אלוניות

לפי עניינו. עולם מזוכך יותר מקבל אור אלוקי נעלה יותר, ועולם נחות יותר מקבל אור אלוקי מצומצם יותר. אין זה עניין של 'כמות' האור בלבד, אלא גם של 'איכותו'. כל עולם וכל נברא מקבל אור אלוקי המיוחד והמותאם לו. לעומת זה, האור ה'סובב' אינו מוגדר על פי פרטי הברואים והעולמות (אבל הוא נותן להם את עצם קיומם). דווקא מפני מעלתו הגדולה אין הוא מותאם ומוגדר לפי דרגת הברואים, אלא הוא משפיע על כולם בשווה, ובעוצמה רבה, ופועל בכל נברא ובכל עולם את פעולתו.

אמונה בטהרה

ההבדלים בין ה'ממלא' כל עלמין' ל'סובב' כל עלמין' מתמצים בשלושה היבטים עיקריים: א) ה'ממלא' מתגלה בעולם ונתפס בכליו, ואילו ה'סובב' נשאר עלום ובלתי-נתפס; ב) ה'ממלא' משתנה לפי יכולת הקיבול של פרטי הבריאה, ואילו ה'סובב' מאיר על הבריאה כולה בשווה; ג) ה'ממלא' יש בו דרגות אין-ספור, בהתאם לדרגות הבריאה שאותן הוא צריך להחיות, ואילו ה'סובב' אינו מתחלק לדרגות והוא הארה אחת פשוטה.

הבחנה בסיסית זו מאפשרת לתווך בהצלחה בין ההתייחסויות השונות והסותרות שיש בתורה לגבי הקב"ה וכו'. כך אין סתירה בין ריבוי הפרטים שבבריאה ובין האחדות האלונית, וכך אין התהוות העולמות יוצרת שינוי כלשהו בקב"ה עצמו, בבחינת "אני ה' לא שנית" (לא השתנית). כך נשמרת האמונה בטהרה, בלי להשליך חלילה על הקב"ה מושגים אנושיים.

במאמרי החסידות שכיחים מאוד המושגים 'ממלא' כל עלמין' ו'סובב' כל עלמין'. מקורם בזהר: "איהו ממלא כל עלמין ואיהו סובב כל עלמין" [=הוא ממלא את כל העולמות והוא מקיף את כל העולמות]. אלה שתי הארות של הקב"ה לעולמות, ועל-ידי ההבחנה ביניהן מתבארים עניינים רבים.

למשל, חז"ל מדמים את נוכחותו של הקב"ה בעולם לנפש המחיה את הגוף: "מה הנשמה ממלאה את הגוף, כך הקב"ה ממלא את העולם". השוואה זו אינה פשוטה כלל וכלל, שהרי אחד ממאפייניה הבולטים של התלבשות הנפש בגוף היא מעורבותה הגדולה של הנפש בענייני הגוף, עד כדי השפעה הדדית ביניהם. הדרך שבה "הנשמה ממלאה את הגוף" גורמת לה להיות מושפעת ממנו, כפי שכולנו עדים לכך. האומנם אפשר לומר על הקב"ה שהוא מתלבש כך בעולם ו'מושפע' מהמתרחש בו?!

בתוך הבריאה ומעליה

שאלה זו, שהיא רק קצה הקרחון של שאלות מעמיקות ומורכבות לאין שיעור, נפתרת על-ידי ההבחנה בין שתי הדרכים הכלליות שבהן הבורא מקיים ומחיה את עולמו - האור ה'ממלא' כל עלמין' והאור ה'סובב' כל עלמין'.

שני המושגים הללו הם תולדה של מושג מפתח שלישי - ה'צמצום'. פירושו בכללותו, שהקב"ה מצמצם את אורו האין-סופי ומתאים אותו לכלי הקיבול של הבריאה. ההארה האלונית מצטמצמת ומתמעטת (כמותית ואיכותית), כדי שהבריאה תוכל להכילה. אילו ההארה האלונית הייתה מתגלה בבריאה בלי תהליכי הצמצום הללו, הייתה הבריאה מתבטלת לחלוטין ומאבדת את גדרי מציאותה.

כתוצאה מה'צמצום' הזה יש לפנינו שתי צורות כלליות של הארה אלונית - 'ממלא' כל עלמין' ו'סובב' כל עלמין'. הראשונה, 'ממלא' כל עלמין', היא זו הנמשלת להתלבשות הנפש בגוף. היא מותאמת לכלי הקיבול של הבריאה, כשם שהנפש מצמצמת את עצמה ומתאימה את הארתה לכל אבר ואבר לפי עניינו ויכולת קיבולו. את ההארה זו הבריאה יכולה לחוש ולקבל, בהיותה מוגבלת ומצומצמת.

הדרך השנייה שבה הקב"ה בורא ומקיים את עולמו נקראת 'סובב' כל עלמין'. היא נקראת 'סובב' לא מפני שהיא כאילו רחוקה מהבריאה ומנותקת ממנה, אלא מפני שהיא דומה לעיגול שאין בו מעלה ומטה ולא קצה שניתן לאחזוהו. כך הארה זו יש בה ממד של אין-סוף, והיא אינה יכולה להתלבש בתוך הבריאה המוגבלת. השפעתה על הבריאה אינה כהתלבשות הנפש באברי הגוף, אלא היא משפיעה 'מלמעלה', בדרך בלתי-מודעת ובלתי-נתפסת. אך השפעת האור ה'סובב' מהותית ביותר, עד שעצם קיום הבריאה נובע ממנו.

כוח הרצון

דוגמה לשני הכוחות האלה - 'ממלא' ו'סובב' - אפשר למצוא בכוחות הנפש. יש באדם כוחות מוגדרים, המותאמים לאברים מיוחדים. כוח הראייה מותאם לעין, כוח השמיעה - לאוזן, כוח המעשה - לידיים, כוח ההליכה - לרגליים, וכך הלאה. כל אחד ואחד מהכוחות האלה מוגדר על-פי אופיו וכוחו של האבר המיוחד שבו הוא מתלבש, ומובן שכוח השייך לאבר אחד אינו יכול להפעיל אבר אחר שאינו מותאם אליו.

אך יש בנפש כוח שאינו מותאם לאברים מוגדרים, ועם זה הוא משפיע עליהם ומפעיל אותם - כוח הרצון. אין רצון מיוחד השייך לעיניים ורצון אחר השייך לאוזניים או לידיים או לרגליים. הרצון אינו מוגדר על פי האברים ותפקודיהם הייחודיים, אלא הוא פועל עליהם 'מלמעלה'. ועם זה, עוצמתו רבה כל כך, שהוא המפעיל את כל האברים ומניע אותם כרצונו, ובכוחו לגרום להם אפילו לעשות דברים שנגד טבעם, כמו להכניס את היד או הרגל לאש.

זה משל לאור ה'ממלא' ולאור ה'סובב'. האור ה'ממלא' מותאם לפרטי הבריאה, ומתלבש בכל עולם ובכל נברא

שיח גדולים

בשנת עת"ר נערכה בפטרבורג ועידה של רבנים ועסקני ציבור, ובה השתתפו גם הרבי הרש"ב מליובאוויטש והגאון רבי חיים מבריסק. המשתתפים התעכבו שם עד אחרי חג השבועות.

ביום השני של חג השבועות התארח הגאון מבריסק על שולחנו של הרבי הרש"ב, והרבי השמיע מאמר חסידות המבוסס על מאמר המדרש 'מה הנשמה ממלאה את הגוף, אף הקב"ה ממלא את העולם', והסביר שעל-ידי התבוננות בחיות הנפש אפשר להגיע להכרת הבורא. בתום המאמר אמר הגאון מבריסק כי עד היום לא שמע את רעיונות החסידות, אך הדברים שמע עכשיו התיישבו בליבו.

(אגרות קודש אדמו"ר הרי"צ, ה, עמ' שגד)

מידי יום חמישי ב 21.00-

התוועדות

עם היוצר והמוסיקאי מרדכי גרנביץ'
לימוד מעמיק וחוויתי
של סיפורי מעשיות
כולל נשנושים מסעמי השבת

חובנות

בתובנות שבבית למרחב נורדא 25 פ"ת
דמי השתתפות: 30 ש"ח
אתאים בכל זל - אברים נשים

לפרטים נוספים
03-9043151

תיבת נח באמצע תל אביב

ללמוד. הלימוד מאוד מצא חן בעיניי. השיעורים היו מאוד מעניינים. הלימוד היה מאוד מזמין, מונגש ומכיל. פתאום גיליתי עולם חדש שלא הכרתי קודם - עולם של משמעות ראיתי שהאנשים האלה ('הדתיים' שהיו מבחינתי תחת כובע אחד, כולם אותו דבר) הם בדיוק כמוני רק שהם שומרים שבת, ראיתי שהם

שמי אורלי, בת שלושים. נולדתי וגדלתי ברחובות, בבית חילוני שהייתה בו קצת מסורת. קידוש, הדלקת נרות וחגים. סבא וסבתא שלי ז"ל היו דתיים ואבא שלי גדל כדתי, אמנם לא ממש פגשתי את זה בחיים שלי. אחרי התיכון התגייסתי ועשיתי שירות סדיר מלא כתצפיתנית. אחרי

לא מנותקים מהמציאות ומהחיים, הם יוצאים מבית הכנסת לאמצע תל אביב ובוחרים משהו אחר. אנשים טובים עם ערכים ומוסר שרוצים לעשות טוב. גיליתי עולם חדש, שהחוויה מולו הייתה מאוד טובה. התחברתי מאוד למשמעות וכל פעם התקדמתי עוד קצת. מתישהו התחלתי להגיע לתפילה בשבת והרגשתי מאוד שייכת. לאט לאט התחלתי להגיע גם לסעודות שבת, דבר שהיה לי קשה. כל פעם עוד קצת. אך לי יותר משנתיים עד ששמרתי שבת.

תשובה בשבילי זו ההבנה שיש מי שמנהל את המציאות, ולחיות עם זה. גדלתי במקום כזה שיש צורך בשליטה במציאות, יש לו"ז וזמן ומרדף אחר משימות. תמיד האמנתי שיש אלוקים אבל בתודעה לא חייתי ככה.

ולכן חלק מהתשובה הוא להרפות ולהבין - וזה לא תמיד קל - שמה ששלך שלך, ומה שלא קורה לא בידיים שלך ולא שלך. יש ערך אחר להתרחשויות ולדברים שקורים. המושג 'הכל לטובה' תופס עומק אחר, ובכלל כל מיני מושגים שהיו חדשים לי, כמו השגחה פרטית, עין טובה, כף זכות, לשון הרע ועוד. כל מיני דברים שמעולם לא הכרתי קודם לכן. גם אם שמעתי, לא ידעתי מה משמעותם.

מודה לה' ששלח לי תיבת נח באמצע המבול!

הצבא, עבדתי בעגלות ונסעתי לטייל בדרום אמריקה. חזרתי לארץ, למדתי תואר ראשון בניהול באוניברסיטת בן גוריון. כשסיימתי את הלימודים הייתי די מבולבלת, לא ידעתי לאיזה כיוון ללכת. בדעבד לא היו לי כלים ל'מה עושים ביום שאחרי'. מתוך הבלבול שלחתי קור"ח לאל-על. תמיד רציתי להיות אוויר, ואם לא עכשיו אז מתי. התקבלתי לתפקיד, לרגע לא הייתה לי שאלה, היה ברור שהולכים על זה! העבודה כדיילת מאוד מיוחדת, אך גם הייתה יחסית די טכנית. התחלתי להרגיש קצת ריקנות. רציתי לחפש משמעות והתחלתי לשאול את עצמי כל מיני שאלות.

באחת הטיסות פגשתי דיילת דתיה, שסיפרה לי בשיחה סתמית על 'ראש יהודי', ודי שכחתי מזה. כמה חודשים אחר כך עברתי לתל אביב, באחד הימים הלכתי ברחוב וראיתי שלט של ראש יהודי ונזכרתי שכבר שמעתי על המקום הזה. נכנסתי לשאול, הייתה שם בת שרות חמודה שאמרה לי: 'ראש יהודי זה לא פה אלא ברחוב אחר, אבל יש פה מדרשה לבנות, ואם את רוצה יש פה שיעורים ואת יכולה להישאר'. כששמעתי את המילה 'מדרשה' נבהלתי מאוד וברחתי משם. בעולם שבאתי ממנו לא הכרתי מה זה מדרשה, וזו הייתה מילה מפחידה ונלחצתי ממנה.

התחלתי להגיע לשיעורים של ראש יהודי ברחוב צפת, והתחלתי

החבר מהמלאים שואל שאלות? השכנה מתעניינת ביהדות? **ראש יהודי** זאת התשובה! 03-5255355 ry@neto.net.il

הדבן! הזמן! קבנע תברותא! פתח שיעור! שדר! חזור והחזר! (גם את!)

קורס שליחים

קריאת כיוון לציונות הדתית להצטרפות לתנועת התשובה הציונית כמשימה לאומית ראשונה במעלה בדור של גאולה

בין המרצים: הרב שמואל אליהו • הרב יהושע שפירא • הרב אורי שרקי • הרב דני סטיסקין • פרופ' משה קווה • הרב עופר גיסין • הרב אהרון אגלסל • הרב רמי גליקשטיין • ישראל זעירא • הרב אסף טבצ'ניק • הרב יונתן נמדר • הרב פרץ איינהורן • הרב עמיחי אליהו • טל ברקאי • חיים אייזנר • ידידיה מאיר • מיכל וולשטיין • צביה טבצ'ניק

לפרטים הרשמה: 02-6791122 | 052-5665005

בעקבות ההצלחה החלה ההרשמה לקורס הבא

ראש יהודי תנועת תשובה ציונית

עכשיו תורנו

10 מפגשים

טובי המרצים

מרתקת תכנית

המחיר 450 ₪

מיועד לבני ובנות 20 ומעלה

225 ₪ לאזרחים וסטודנטים

בירושלים ובגבעת שמואל

היהודי שהגיע בשביל לחזק
על רבי לוי יצחק, התמלא
בהרהורי תשובה ובהתלהבות
אש קודש לאורך כל השבת.
ואז הגיעה ההבדלה...

3

מאת: נתנאל ובת־אל אפשטיין

הופעה בלתי נשכחת

ספרי צדיקים

רבי לוי יצחק מברדיצ'וב

הרב עדין אבן ישראל (שטיינזלץ)

עבדיף שתהיה סנהדר

נכון, לפעמים אנו אומרים שטויות, אבל אנחנו יכולים לחדש. המלאכים לא יכולים לחדש דבר, אז הם מתקבצים לשמוע.

מה אנו עושים פה? קצת בונים, קצת הורסים, והרבה פעמים משמשים בתור קבלני שיפוצים. זה תפקיד רחב מאוד, ואנחנו גם לא רוצים להיות כמלאכים – שנקבל מראש מפה שכתוב בה שבדיק בכ"ב בשבט נקבל מכה ברגל. ילד שרק נולד לא יודע מה הוא צריך לעשות. "ותן חלקנו בתורתך" – הייתי רוצה לדעת מה החלק שלי בתורה, הייתי רוצה שלא לעסוק בדבר שלא אני צריך לעסוק בו, אבל אנחנו לא יודעים מראש מה הנתיב שלנו, ולפעמים לא

יודעים גם בסוף. **מסופר על אברהם, חסיד של השפת אמת, שישב ולמד כמה שנים ולבסוף גם רצה לקבל כתב רבנות.** הוא הלך לרבי, והרבי אמר לו שבשבילי – טוב יותר שיהיה סנדלר משיהיה רב. כמו חסיד טוב, הוא החזיר את הכתב רבנות ונהיה סנדלר, וכשהוא היה מגיע לשפת אמת הוא היה מביא לו נעליים.

אנחנו לא יודעים מה הערך של הדברים השונים שעלינו לעשות, הקדוש ברוך הוא לא הסביר למשל אילו מצוות חשובות יותר ופחות. יש לנו מפה אבל היא לא מספיק מדויקת, אז כן כתוב לי איפה אסור ללכת, איפה מסוכן יותר ואיפה עדיף ללכת, אבל לעולם יהיה יותר מנתיב אחד. אני נמצא כאן בעולם ואני מחליט החלטות – האם ההחלטות שלי אופטימליות? יכול להיות שבכלל לא. **פגשתי פעם בחור אחד הגון וטוב, אמריקאי, ידעתי שהוא בעולם העסקים, והוא ארגן מניין למתחילים. כל מיני אנשים שבאים להתקרב. אדם שמנסה קצת להתקרב ונופל לאיזה מניין רגיל, בדרך כלל אינו יודע מה קורה מימינו ומשמאלו, איפה לעמוד ואיפה לשבת, והרבה פעמים בסוף הוא גם יוצא החוצה. אותו אדם עשה שם הכל נעים ונוח, וזו הייתה הצלחה גדולה. **יום אחד הוא בא אליי ושאל: "אני מצליח מאוד בזה, אולי אעזוב את העסקים ואהיה רב?"** ידעתי שלא הייתה לו שום בעיה כלכלית לעשות את זה; אמרתי לו שלא יעז. הוא כל כך הצליח בגלל שהוא לא היה רב אלא איש עסקים מוצלח, הדברים שלו נשמעו אחרת מאשר אם הוא היה עוד רב שמדבר. חוץ מזה, התרומות שלו למוסדות ולצדקה – שורה ארוכה של מוסדות – בוודאי שינו משהו, אם הוא יהיה רב – לא בטוח עד כמה יוכל לתרום. עכשיו, אני לא יכול להגיד שאת ההוראה הזו קראתי באיזהו ספר. הבחירה הזאת לא הייתה בין דרך הטוב לדרך הרע.**

חלק מהבעיה שלנו היא אולי שיש לנו דווקא פחות מדי מצוות, והרבה דברים הם בטווח של מה שאנחנו יכולים או צריכים לעשות. אני לא מדבר

האדם הוא עולם קטן, יצור שכולל בתוכו את העולם כולו. אחד ההסברים ל"נעשה אדם בצלמנו כדמותנו" אומר שזו לא פנייה למלאכים אלא לכל העולם, הקב"ה פנה לעולם ואמר – בואו נעשה אדם בצלמנו כדמותנו, כל יצור בעולם ייתן תרומה קטנה לאדם. הנחשים תרמו, השועלים תרמו, כל אחד תרם משהו ומהמכלול נעשה אדם.

יש לאדם כמה וכמה תפקידים בעולם; הייחוד שלו מתבטא ב"ונתתי לך מהלכים בין העומדים האלה". "עומדים" הם לא רק מלאכים, כל היצורים הם עומדים – יש מתכונת קבועה להוויה שלהם. זה נכון לכוכבים אבל גם

לשאר יצורים, **כולם חיים תחת מסגרת חמורה של סיבתיות די קבועה. רוב היצורים בעולם הם בעצם כמו חלקים במכונה שעושים את העבודה שלהם, וזה לא נובע דווקא מחוסר ביכולת, בכישרון או בשכל. צלם האלוקים שמייחד את האדם משאר היצורים זו הבחירה, מפני שיש לו בחירה הוא יכול לשנות ולהשתנות. מלאך ותיק ומבוגר, בן אלף שנה, לא חכם יותר ממלאך בן יום. זכוב יישאר באותו גודל גם הוא יאכל כל מעדני עולם.** נכון שיש יצורים שכן יכולים לגדול, לא רק בני האדם, אבל בחירה חופשית יש רק לאדם, כמו, להבדיל, לקדוש ברוך הוא. מה שאומר בפשטות, שהאדם הוא זה שיכול להזיז את העולם. שאר היצורים הולכים כדרכם.

יש יצורים שזזים מהר ויש יצורים שזזים לאט – הסיבוב של השמש סביב עצמה אורך בערך עשרים וחמישה ימים, דברים אחרים זזים יותר מהר – אבל לכל היצורים יש תנועות קבועות. הירח, אגב, לא הולך

באופן קבוע לגמרי – כמו שאומר הגר"א ש"שמש ידע מכאן" – אבל הירח לא ייתכן שיהיו שני חודשי ירח בדיק באותו אורך, והטווח הוא בערך ארבע עשרה שעות, די הרבה. ועם כל זה, כל המערכות הולכות במהלך קבוע – חוץ מבני האדם. לכן יש כאן אדם, על הארץ; **אנחנו הגורם הדינמי בתוך המערכת הסטטית של העולם.** רואים את זה בגשמיות, אבל גם בדברים שברוחניות אנחנו משנים את העולם בעצם קיומנו. **אחד הדברים שדרכנו את פיתוח הטלוויזיה היה לקחת מבני האדם את החופש הזה שלהם – וזה עובד לא רע, כולם נעשים מטומטמים באותה מידה.** הקשר בין הרצון החופשי שלנו לשינויים ולתזוזות הוא לא דבר נתון. לפעמים אדם נשאר באותו מקום ובאותה מדרגה כל חייו; לפעמים הוא משתנה בתכלית.

מדוע המלאכים רצו לקבל את התורה? **כתוב בספרים הקדושים שכשאומרים חידושי תורה גם המלאכים באים לשמוע. בקיאות מצוינת יש להם, אבל חריפות – אין.** האם חידושי התורה שנאמרים שווים את זה?

רק על פרטי מצוות, שלגבי הרבה מהם לא תמיד קיבלנו גדרים של ממש, או אפילו על מנהגים – איזה דג בשבת בבוקר אוכלים קודם, את הדג עם הבצל או את הדג בלי הבצל, שגם בשאלות האלה ברור ה' לא אלמן ישראל, ועדיין הרבה דברים לא קבועים. הטווח הוא רחב יותר וכללי יותר, נוגע לכל מהלך הדברים שאני מנסה לעשות, לשנות ולתקן. הרי בסך הכל אנחנו אלו שיכולים לעשות איזה שינוי בעולם – וזו העבודה שלנו, לעשות את השינוי, לעשות את התיקונים.

בואו ניקח את עניין תיקון המידות. יש כאן דברים שהם עבירה מדאורייתא, יש עבירה מדרבנן, ויש דברים שבכלל לא ברור מה עניינם. כשכתוב ש"כל הכועס כאילו עובד עבודה זרה" – ואותו הדבר נאמר לגבי גאווה – מה נקרא כועס? לעשות פרצוף זה נחשב? אם אני זורק צלחת על הראש של מישהו זה כועס? מציא סכין ומאיים על מישהו? לא ראיתי אנשים שבאים אל הרב ושואלים אותו על דברים כאלה: **"אם אני חוזר הביתה ורואה את הילדים מתרצצים, אני יכול לכעוס?" לא שואלים שאלות כאלה, במקום זה שואלים שאלות מטופשות למדי.** בכלל, נכון שרבנים יודעים הכל, אבל

מאיפה הם יידעו משהו על כל העניינים האלה של מידות הנפש. הרבה פעמים כששואלים רב על בעיות הנפש, מה שהוא צריך לעשות זה להפנות לרופא או למישהו שיטפל בזה, אבל גם לזה לא מכינים אותם, בוחנים אותם על כל מיני חתיכות של השולחן ערוך ולא מחנכים איך להיות בן אדם עם שכל ישר. התחום של דרכי הטוב והרע, גם מה שמוזכר בתורה, לא יכול להיות מוגדר באופן ברור. יש דין "ועשית הישר והטוב", אבל מה בדיוק מוגדר כלעשות ישר וטוב?

ההדרכה שמביא הרמב"ם, ללכת בדרך האמצע – זה טוב ויפה, אבל השאלה היא קודם כל איפה היא דרך האמצע. לא להיות בזבזן ולא להיות קמצן, בסדר, אבל מה זה בזבזן? אם אדם קונה גיטרה חדשה כי יש לה צליל מיוחד במינו, ברוב הפעמים אם יש לו אישה הגונה היא צריכה לחבוט איתה על ראשו. מישהו שואל אותי איך להגיע למקום פלוני, אני צריך להראות לו את הדרך וגם ללוות אותו? מצד אחד כתוב שסימן לישראל הוא שהם ביישנים, אבל יש אנשים שהביישנות שלהם לא רק מפריעה להם בחיים אלא גם משבשת את דרכם לחלוטין, כשמבקשים ממנו משהו הוא מאבד עשתונות. דברים כאלו הם לא שאלה של טוב או רע, ולפעמים זה גם עובר את גבול המידה הטובה. **היה בחור שהכרתי, כשהיה בכיתה י"ב פתאום תקפה אותו חרדת בחינות חמורה כך שהוא לא היה יכול לגשת לשום בחינה. מעולם לא הייתה לו בעיה כזו ופתאום זה תקף אותו, לא מדובר על מי שלא למד וגילה שלכן הוא גם לא יודע. שלחתי אותו לפסיכיאטר. מדוע? ראיתי שזה עבר את המידה הטובה. אם הייתי יכול לומר לו להתגבר כארי והוא היה שומע לי – מה טוב, אבל זה לא היה עובד.** הפסיכיאטר דווקא פעל היטב.

מה האדם עושה עם עצמו, עם המידות ודרכי הנפש שלו? נכון, זה לא בגדר של טוב ורע אלא בגדר של מה אני כאדם. יש לי אפשרות מסוימת ויש לי גמישות לנוע מקום למקום. אני יכול לשנות את עצמי, אולי לא באופן תהומי. יש נוסח קבוע שמשתמשים בו לגבי מצוות: נוהגת בזכרים ובנקבות – או רק בזכרים או רק בנקבות – בזמן הבית ושלא בזמן הבית – או רק בזמן הבית, וכו'. אפשר

לומר שתיקון המידות נוהג בכל מקום ובכל זמן בין בזכרים ובין בנקבות. הפסוק אומר "לפתח חטאת רובץ ואליו תשוקתו ואתה תמשול בו". מה פירוש "ואתה תמשול בו"? יש מפרשים שמסבירים – אתה יכול למשול בו. זה לא ציווי, זה לא הכרח או הבטחה, אלא אמירה – אתה יכול, אתה מסוגל לשלוט בו. אפשר לעשות את זה. גם מה שאנשים עושים עם עצמם ועם המידות שלהם – זה דבר שאפשר למשול בו; אם זה לא הגיע לכדי שיגעון ואובססיה אפשר לתקן את זה. חוץ מזה שאנחנו צריכים ללמוד ואנחנו צריכים להתפלל, יש כאן עוד דבר שצריך לעשות. חלק מזה שאנחנו כאן, בעולם התיקון – הוא כדי לתקן. בשביל זה שלחו אותנו לכאן – למרות כל הרע שיש פה, הקדוש ברוך הוא בכל זאת ברא את העולם בשביל היכולת לבחור בטוב. **אדם יכול לבחור בין להניח תפלין לבין לבזות את אבא שלו, והקדוש ברוך הוא לוקח את הסיכון שיבחר מה שיבחר.** יש משל מפורסם על המלך שנתן בגדים לנתינים, חלק שמרו על הבגדים והמלך שמח, ועל אלו שלא דאגו לבגדים המלך כעס. כך הקדוש ברוך הוא נתן לבני אדם בגדים, החכמים מחזירים את הבגדים שלמים ועוד מתוקנים, והמלך שמח. האם אפשר לשלוט בזה? אפשר.

ב"ה

רוצים לקבל את הקטלוג המלא של הוצאת מעיינות? שלחו מייל: mbook.co.il@gmail.com

שווה לכל נפש

רעיונות חסידות בשפה שווה לכל נפש, למתקדמים ולמתחילים, למבוגרים ולצעירים

ספריו של הרב משה שילת מדברים חסידות בלשון שווה לכל נפש, ומביאים נקודות אור מתורת החסידות הנוגעות בפנימיות הנשמה. סגנון הכתיבה פשוט ויום-יומי, בלי מילים גבוהות. רעיונות קצרים, מסודרים לפי נושאים. הקורא מוצא כי החסידות אכן שווה לכל נפש ומתחברת לכל אחד ואחת. נוגעת בפנימיות הנשמה, מדברת בשפתה ומרואה את צימאונה. עד כה הופיעו שלושה חלקים - עבודת השם, מועדים, תפילה.

להשיג ברשתות אור החיים, יפה נוף, קה"ת ובכל חנויות הספרים המובחרות ביריד החסידות ב"ט ססלו ובאתר mbook.co.il

בית הוצאה לאור לספרות חסידית

הרב יהושע שפירא, ראש ישיבת רמת גן

לפני השינה אומרים "הריני מוחל וסולח". איך אמורים לסלוח לכל מי שפגע בנו, ואפילו במזיד?

אנו יודעים על עצמנו שגם כשאנו פוגעים במישהו אחר הרי זה מתוך בלבול וחולשה, ולא מפני שבאמת אנו רוצים לפגוע בזולת חלילה. וכשם שאת עצמנו אנו תמיד דנים לזכות כשאנו פוגעים באחרים, ויודעים להבדיל בין הפגיעה מצד הלושמים החיצוניים שלנו לבין עצם דמותנו ואישיותנו שרוצה רק טוב, כך עלינו להביט בכל מי שפגע בנו כדי שנוכל למחול ולסלוח לו.

חשוב לדעת שהמחילה אינה תלויה בכך שהלב ירגיש זך וטהור מכל כאב. כשם שאדם שחייב לנו סכום כסף, אם מחלנו לו בפה, אף על פי שהלב עוד לא מסכים לגמרי, המחילה יוצאת לפועל, כך גם כשאנו אומרים שאנו מוחלים וסולחים, המחילה יוצאת לפועל אף על פי שעדיין נותרה לנו עבודה כדי לגייס את כל הלב למחול ולסלוח.

למה קוראים קרבנות לפני התפילה?

עבודת ה' אינה רק בשפתיים אלא עבודה ממשית של העלאת כל דרגות המציאות אל שורשן האלוהי. בית המקדש היה התמצית של כל המציאות כולה, ועל ידי העלאת החומרים בניסוך מים ובנתינת מלח, כל העולם הגשמי התעלה לשורשו האלוהי; על ידי המנחות, כל עולם הצומח התעלה; ועל ידי הקרבנות מן החי חזרו כל בעלי החיים להידבק בה', וכך האדם שמקריב אותם החזיר את כל האנושות להיות יונקת משורשה האלוהי.

היום אנחנו משלמים פרים בשפתינו, אבל זוהי רק השלמה. בעונותינו אין לנו בית מקדש, והתפילות הן התשלום לעבודת הקרבנות לפי ערכנו בהווה. אבל אמירת הקרבנות יש בה אחיזה במדרגה של בית המקדש, וכמו שאמרו חז"ל ש"כל העוסק בתורת עולה כאילו הקריב עולה". אשרי מי שזוכה לומר את פרשיות הקרבנות ולהידבק באור האלוהי ששכן בבית הגדול והקדוש, והריהו כמי שמקריב עולה וזבחים על המזבח.

כמה הצעות קיבלת השבוע?

✓ מאגר ענק של מעל 40,000 חנויים/ות
✓ עד היום חיתנו כ-1,000 זוגות. אתם הבאים בתור!
✓ האתר המפוקח ביותר לציבור הדתי. טיפוסים בעייתיים מורחקים באופן קבוע
✓ ללא כרטיסים פיקטיביים.
✓ אפליקציה משוכללת ומתקדמת. חפשו "שבוע ברכות" ב-Google Play
✓ חוסך זמן. התראות מידיות על כל נרשמת חדש, שמתאים בדיוק לפרופיל שהגדרתם
✓ אפילו גוגל יודע: חפשו "הכריות לדתיים" בגוגל, ותקבלו אותנו במקום ה-1...
✓ המסלול הקצר ביותר להקמת בית, כי פשוט למצוא את הזיווג
שירות חינוך לחלוטין • www.7brachot.co.il

עם מרפסת כזאת אפשר לארח את כל המשפחה והחברים לשבת!

100 מ"ר!

מיני פנטהאוזים
עם מרפסות ענק

הנדסה
ימית ונייה בע"מ

זיס:

באמונה
בניית אבן קיימא

שיוק:

072-3725765 | 1-700-500-555